

# Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N<sup>o</sup> 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

## DE WET OP DE BEDRIJFSREVISOREN (\*)

De wet van 22 Juni 1953 houdende oprichting van het Instituut van Bedrijfsrevisoren is het voorwerp geweest van een levendige bespreking en van een echte « match » tussen Kamer en Senaat, waarbij deze laatste het heeft gehaald.

Indien die wordingsgeschiedenis zo bewogen was, is het omdat de wet uit de confrontatie van zeer verschillende standpunten groeide en op het kruispunt ligt van zeer verscheidene problemen.

Zij houdt verband met de wet van 20 September 1948 over de organisatie van het bedrijfsleven, meer bepaaldelijk met de bevoegdheid die door die regeling aan de ondernemingsraden is toegekend en in zeker opzicht heeft dit verband — wellicht ten onrechte — op de wording van de wet te zwaar gewogen en er een atmosfeer van wantrouwen rondom geschapen. Zij houdt ook verband met de ontwerpen, die de hervorming van de handelsvennootschappen beogen.

Zij houdt verder verband met de wens om het beroep van accountant wettelijk te zien organiseren en beschermen en tevens met de erkende noodzaak om, in een economische structuur waar de associatie van kapitalen een zo overwegende rol speelt, bij te dragen tot een grotere bescherming van diegenen die onder allerlei vormen geld beleggen in de bedrijven.

Nu is de vraag of de wetgever er in gelukt is die verscheidene strekkingen in evenwicht te houden en ze tot een synthèse te brengen.

Dit zal het voorwerp van ons onderzoek uitmaken, waarbij wij dan toch bijzondere aandacht willen schenken aan het aspect van het probleem dat de accountants zeer moet aanbelangen namelijk of de organisatie van hun beroep niet aan de andere oogmerken werd opgeofferd.

In dit kader zullen wij achtereenvolgens onderzoeken :

- 1<sup>o</sup> De inrichting van het Instituut van Bedrijfsrevisoren.
  - 2<sup>o</sup> De voorwaarden van toelating tot de functie van Revisor.
  - 3<sup>o</sup> De functie van de Revisor.
- Om eindelijk bij wijze van besluit na te gaan :
- 4<sup>o</sup> Welke de vooruitzichten zijn die de wet schept

voor diegenen die het beroep van accountant uitoefenen; waarmee is verbonden de vraag of de wet dat beroep voor de toekomst organiseert dan wel of zij aangevuld moet worden door een andere regeling die zich dit oogmerk voor doel stelt.

\* \* \*

### I. Het Instituut van Bedrijfsrevisoren.

Men moet een onderscheid maken tussen de definitieve periode en een tussentijdse periode van vier jaar tijdens dewelke voorlopige organen de leiding van het Instituut zullen hebben.

#### A. Definitieve periode.

Het Instituut voor bedrijfsrevisoren is een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid, waarvan de zetel gevestigd is in de Brusselse agglomeratie (art. 1). Het is derhalve een landelijke instelling, maar het beginsel van de gelijkberechtiging van beide taalgroepen is in artikel 13 van de wet neergeschreven. Het zal aan de uitvoeringsbesluiten behoren dit beginsel te organiseren. Gewestelijke afdelingen kunnen desnoods worden opgericht.

Het Instituut heeft voor doel te waken en te voorzien in de bestendige organisatie van een corps specialisten die bekwaam zijn de functie van bedrijfsrevisor te vervullen met al de vereiste waarborgen inzake bevoegdheid, onafhankelijkheid en beroeps-eerlijkheid (artikel 2). Het Instituut groepeerdt dus verplichtend al diegenen die deze functie uitoefenen. Het is de aansluiting bij het Instituut die deze kwalificatie verleent (artikel 4).

De organen van het Instituut zijn : de Algemene Vergadering; De Raad van het Instituut en de Stagecommissie. De Algemene Vergadering bestaat uit al de leden (artikel 11).

De Raad van het Instituut bestaat uit een voorzitter, een ondervoorzitter en 12 leden gekozen door de algemene vergadering voor drie jaar. Van de 12 leden moeten er 6 nederlandstalig en 6 franstalig zijn. Wanneer de voorzitter nederlandstalig is, moet de ondervoorzitter franstalig zijn en omgekeerd. De raad stelt twee van zijn leden als secretarissen aan, waarvan een het ambt van penningmeester zal waarnemen.

(\*) Voordracht gegeven op 5 November 1953 voor de Vereniging der Accountants van België : Afdeling Antwerpen-Limburg.

De stagecommissie wordt door de Raad in zijn schoot samengesteld en is voorgezeten door de Voorzitter van het Instituut.

Het toezicht van overheidswege is tot een minimum beperkt; de aanvaarding van giften en legaten moet, zoals voor alle rechtspersonen door de Koning goedgekeurd worden (artikel 24) en tegen de *tuchtstraffen* door de Raad uitgesproken, (artikelen 20 en 21) tegen de weigering om een lid te aanvaarden (artikel 5), tegen de weigering om iemand tot de stage toe te laten (artikel 18) is beroep gegeven bij een beroepscommissie (artikel 21).

Ter zake van tuchtstraffen is ook nog voorziening in cassatie gegeven. De procureur-generaal oefent op die uitspraken een zeker toezicht uit en kan desgevallend de disciplinaire procedure instellen.

#### *Welke zijn de bevoegdheden van die organen?*

De algemene vergadering verkiest de Raad, stemt toe in de belangrijkste handelingen van beheer van het vermogen, keurt de jaarlijkse rekeningen goed, stemt de begroting (artikel 26), beraadslaagt over alle onderwerpen die haar zijn voorgelegd en *mag* bij wijze van advies, van voorstellen of van aanbevelingen aan de Raad kennis nemen van alle onderwerpen die het Instituut aanbelangen.

De Raad van het Instituut is het voornaamste orgaan.

1° Hij vertegenwoordigt het Instituut ook in rechte (artikel 14) en heeft voor het beheer van het vermogen al de bevoegdheden die niet door de wet aan een ander orgaan zijn toevertrouwd (artikel 14).

2° Hij kent de hoedanigheid van lid van het Instituut toe aan wie daarom verzoekt en de wettelijke voorwaarden vervult (art. 14). De bevoegdheid van de Raad is echter een gebonden bevoegdheid, t.z. dat hij als bedrijfsrevisor *moet* aannemen wie de wettelijke voorwaarden vervult. Tegen zijn weigerende beslissing is er aan de kandidaat een recht van beroep gegeven bij de Commissie van beroep voorzien in artikel 21. De Raad stelt de jaarlijkse lijst der leden op (artikel 6) en kan derhalve een bedrijfsrevisor uit de lijst weglaten, mits echter beroep voor de belanghebbende.

3° Hij bereidt voor of geeft advies over de reglementen van het Instituut, nl. het inwendig reglement (artikel 6, lid 2) het tuchtreglement en het stage-reglement, maar het is de Koning die de reglementen uitvaardigt (artikel 10).

4° Hij beslist over de toelating tot de stage mits, in geval van weigering, beroep bij de beroepscommissie (artikelen 18 en 21).

5° Hij oefent de disciplinaire bevoegdheid uit op de leden van het Instituut en kan de volgende tuchtstraffen uitspreken: Waarschuwing, Berisping, Schorsing van ten hoogste een jaar, Schrapping.

Over de stagecommissie zegt de wet weinig. Haar taak bestaat er in voor de opleiding der stagisten zorg te dragen, er op te letten dat de stage effectief zou zijn en de overeenkomsten tussen patroon en stagiair goed te keuren (artikel 17). Haar verdere bevoegdheden zullen in het stagereglement geregeld worden.

#### *B. Voorlopige periode.*

Tijdens de voorlopige periode van vier jaar zullen de bevoegdheden van de Raad uitgeoefend worden door de Voorlopige Raad, voorgezeten door een Raadsheer in het Hof van Verbreking of Beroep en verder samengesteld uit de Voorzitter van de Bankcommissie en zes bij K.B. benoemde leden die de voorwaarden vervullen om tijdens de voorlopige periode als bedrijfsrevisor

aangenomen te kunnen worden (artikelen 28 en 32).

Tijdens die periode is de aanneming als lid van het Instituut geen bevoegdheid van de Raad — ook niet van de Voorlopige Raad — maar van een bijzonder daartoe voorzien orgaan: de *Aanvaardingscommissie* benoemd door de Koning en samengesteld, zoals voorzien in artikel 31 van de wet, uit de Voorzitter van de Voorlopige Raad, een lid van de Bankcommissie, twee universiteitsprofessoren, twee bankrevisoren en vier accountants die hun beroep gedurende ten minste 10 jaren zelfstandig hebben uitgeoefend.

Uit deze bepaling blijkt dat men vooral voorzichtig is geweest wat betreft de aanvaarding der leden en dat men voorzorgen heeft willen nemen tegen de bekoring van het Instituut om het beroep te sluiten.

\* \* \*

#### *II. De voorwaarden van toelating tot de hoedanigheid van Bedrijfsrevisor.*

Hier ook moet een onderscheid gemaakt worden tussen definitieve en voorlopige periode.

##### *A. Definitieve periode.*

Artikel 4 van de wet beschikt dat de Raad de hoedanigheid van bedrijfsrevisor toekent aan elke natuurlijke persoon die er om verzoekt en de wettelijke voorwaarden vervult.

De raad mag dus niet weigeren als lid van het Instituut te aanvaarden wie in de voorwaarden verkeert; hij controleert enkel het bestaan van die voorwaarden in hoofde van de verzoeker. Tegen de weigering is zoals reeds gezegd een beroep gegeven.

Welke zijn die voorwaarden?

1° Belg zijn, behoudens door de Koning toegestane afwijking.

2° 25 jaar oud zijn.

3° In bezit zijn van zijn burgerlijke en politieke rechten, noch failliet te zijn verklaard geweest noch een veroordeling te hebben opgelopen wegens een der feiten bedoeld in artikel 1 K.B. n° 22 van 24 October 1934. Het zijn de delicten die vervallenverklaring medebrengen van het recht beheerder of commissaris te zijn van vennootschappen op aandelen, van coöperatieven of credietverenigingen, om wisselagent te zijn of bankier.

Artikel 4 gaat echter in dit opzicht verder dan het K.B. van 24 October 1934. Immers luidens dit Koninklijk Besluit zijn de beroepen of functies daarin vermeld enkel ontzegd aan wie voor de opgesomde feiten een vrijheidberovende straf van ten minste drie maanden heeft opgelopen. In het systeem van de wet van 22 Juni 1953 schept elke veroordeling wegens een van die feiten een wettelijk beletsel voor de uitoefening van de functie en het dragen van de titel van bedrijfsrevisor.

4° Een stage hebben volbracht. De duur van de stage zal vastgelegd worden door het stagereglement, maar moet ten minste *drie* jaar bedragen. Het is de Raad die de kandidaat tot de stage toelaat indien hij de volgende voorwaarden vervult:

a) de voorwaarden van het 1° (Belgische nationaliteit) en 3° (veroordelingen) van art. 4.

b) Houder zijn van een diploma van volledige humaniora of van een getuigenschrift dat toegang geeft tot de studies ter verkrijging van de diploma's die vereist zijn van de bedrijfsrevisor.

c) Voorgesteld zijn door een lid van het Instituut die als patroon optreedt en met wie de stagiair een

overeenkomst moet hebben gesloten goedgekeurd door de stagecommissie.

5° Houder zijn op het *einde van de stage* van bepaalde diploma's. Hier maakt de wet een belangrijk onderscheid.

a) Wie houder is van een diploma van *licenciaat* in economische, handels- of actuariële wetenschappen of van handelsingenieur dat overeenstemt met vier studiejaren (1) afgeleverd door een universiteit of een staats- of door de staat erkende handelsschool (de lijst ervan is opgegeven in het parlementair document: Senaat 1952-53, n° 81) of door de centrale examencommissie van het technisch onderwijs, wordt einde stage zonder meer toegelaten behalve dat het Instituut het recht heeft na te gaan of de stage wel degelijk werd volbracht en hem desnoods te verlengen.

b) Wie houder is van een ander diploma dat overeenstemt met minstens 4 studiejaren, afgeleverd: hetzij door een universiteit (b.v. Doctor in de rechten), hetzij door de examencommissie ingesteld bij artikel 37 Besluit Reg. 31 December 1949, d.i. de Centrale Jury. Hetzij door een erkende hogere technische handelsschool of daarmee gelijkgestelde inrichting, t.t.z. de instellingen van technisch onderwijs A.6; A.1; B.3 en B.1, wordt eveneens einde stage als revisor aangenomen maar onder een dubbele beperking:

1. de instellingen die deze diploma's afleveren en de diploma's moeten bij K.B. op advies van de Raad van het Instituut en op voorstel van de Minister van Openbaar Onderwijs en Economische Zaken erkend worden;

2. de houder van het diploma moet een einde stage examen afleggen, waarvan de stof bij K.B. is vastgesteld na advies van de Raad van het Instituut.

6° De eed van bedrijfsrevisor afleggen.

#### B. Voorlopige periode.

Tijdens de eerste vier jaren zal de bevoegdheid om een lid aan te nemen berusten bij de Aanvaardingscommissie.

De voorwaarden van toelating zijn echter, behalve op een punt — de leeftijd — breder dan tijdens de definitieve periode maar zij zijn niet bindend voor de commissie. Artikel 32 luidt immers dat de Aanvaardingscommissie tot de eed *kan* toelaten diegenen die Belg zijn — behoudens uitzondering toegestaan door de Koning, in het bezit zijn van hun politieke en burgerlijke rechten en geen van de veroordelingen hebben opgelopen voorzien door K.B. n° 22 (zie artikel 4 3°) noch in falliet werden verklaard en bovendien *een* van de volgende voorwaarden vervullen:

a) Bankrevisor zijn, ofwel

b) 30 jaar oud en houder zijn van de diploma's waarvan sprake in artikel 4 4° of van een diploma van *licenciaat* in handelswetenschappen afgeleverd onder het regiem (vóór het K.B. van 17 September 1934) en 5 jaar lang boekhoudkundige praktijk hebben, ofwel

c) 30 jaar oud zijn en minstens 5 jaar boekhoudkundige praktijk hebben ook in dienstverband en in een einde stage-examen slagen, waarvan het programma bij K.B. zal vastgesteld zijn op voorstel van de voorlopige Raad, ofwel

d) 10 jaren praktijk hebben als onafhankelijk accountant, ofwel

e) als lid van een fiduciaire gedurende de 10 jaren die de aanvraag vooraf gaan, belast te zijn geweest

met het nazien van rekeningen van ondernemingen.

Deze bepaling is wellicht de meest belangrijke van de wet. De bevoegdheid van de aanvaardingscommissie is zo goed als onbeperkt en tegen haar beslissing is geen verhaal voorzien.

Zij was dan ook het voorwerp van een felle discussie en van verscheidene amendementen. Het voornaamste was dat van dhr De Saeger, die namelijk voorstelde het woord « kan » door « zal » te vervangen, zodat de bevoegdheid van de commissie een gebonden bevoegdheid zou worden. Het aanvaarden van dit amendement zou met een slag van de wet, een wet op het beroep van accountant hebben gemaakt, maar ook al de accountants hebben onderworpen aan de beperkingen die de wet aan de activiteit van de revisor stelt.

Het was te verstrekkend en werd ook afgewezen. Toen trok dhr De Saeger een tweede amendement in, waarbij een recht van beroep werd gegeven tegen de beslissingen van de aanvaardingscommissie.

Er weze echter aan toegevoegd dat de commissie niet zonder meer voor de alternatief van aanvaarding of weigering staat; zij kan de aanvaarding ongeschikt maken aan een voorafgaandelijke stage ook tijdens de voorlopige periode.

De wetgever heeft aan de aanvaardingscommissie deze pretoriaanse bevoegdheid gegeven, omdat hij haar vertrouwen schenkt ten einde « door de mogelijkheid van een strenge keuze van stonde af de standing van het beroep van revisor te verzekeren », aldus de verslaggever Senator Van Hemelrijck (zitt. 25 November 1952).

Tegen de beslissing van de aanvaardingscommissie is zoals gezegd, geen verhaal gegeven. Deze bepaling van de wet dient echter o.i. zo te worden begrepen dat de beslissingen van de aanvaardingscommissie wel het voorwerp kunnen zijn van een beroep strekkende tot nietigverklaring voor de Raad van State op grond van artikel 9 van de wet van 24 December 1946. Uit de samenstelling van de Aanvaardingscommissie mag immers blijken dat zij een administratieve overheid is, wijl anderzijds het bezigen in een wettekst van de uitdrukking « zonder beroep » of « zonder verhaal » ten aanzien van een bestuurlijke beslissing wel de tussenkomst van elke andere instantie over de grond van de zaak uitsluit, echter niet het verhaal tot nietigverklaring bij de Raad van State. (Vergelijk met artikel 6 van de wet van 24 Juli 1952 betreffende de uitzonderlijke belastingen. Parl. Doc. Senaat 1951-1952, n° 363, blz. 23-24.)

Het artikel 32 is van een zo overwegend belang en heeft een zo beslissende betekenis omdat het door de bewegingsvrijheid die het aan de aanvaardingscommissie schenkt deze in staat stelt naar gelang een politiek van beperkte of brede recrutering te volgen die bepalend zal zijn voor de toekomst en nl. voor de toekomstige verhoudingen tussen Revisor en Accountant.

Deze politiek zal de weerspiegeling zijn van de opvatting die de aanvaardingscommissie heeft van de functie van de bedrijfsrevisor.

De wetgever heeft immers die functie geplaatst op de grens van twee opvattingen; de ene die de bedrijfs-revisoren beschouwt als een zeer beperkt corps van controleurs en certificateurs van boekhoudkundige bescheiden die niets gemeen hebben met de accountancy; de andere die van « bedrijfsrevisor » een synoniem van « accountant » maakt.

\* \* \*

(1) Uit een verklaring van de verslaggever waarmede de Minister instemde (Senaat, 22 November 1952) blijkt dat ook de diploma's van *licenciaat* oud regiem d.i. 3 jaar geldig zijn.

### III. De functie van de Bedrijfsrevisor.

Eens te meer moeten wij een onderscheid maken tussens definitieve en voorlopige periode, al heeft dat onderscheid ten aanzien van dit gedeelte van de wet een geringere draagwijdte.

#### A. Definitieve periode.

Wij kunnen de functie van bedrijfsrevisor het best ontleden door het antwoord te zoeken op drie volgende vragen:

1. Uit wat bestaat de functie van bedrijfsrevisor. Is deze laatste een soort accountant of wat anders dan een accountant?

2. Heeft de bedrijfsrevisor het monopolie van deze functie?

3. Welke bedrijvigheden zijn met de vervulling van deze functie onverenigbaar?

1. De functie van de bedrijfsrevisor is beschreven in artikel 3 van de wet. Zij bestaat er in alle *opdrachten* uit te voeren in verband met:

1° de organisatie van boekhoudingsdiensten. Deze opdracht is de enige van organisatorische aard die aan de revisor kan worden toevertrouwd en dan nog moet zij in een eerder enge zin worden opgevat. Het is niet de boekhouding houden, maar wel het planning van een boekhoudkundig systeem, aangepast aan de aard en de bijzonderheden van het bedrijf. De revisor is de architect, niet de ondernemer van de boekhoudkundige dienst. Het ligt voor de hand dat uitsluitend het bedrijfshoofd aan de revisor deze taak kan toevertrouwen.

2° Het verbeteren van boekhoudkundige stukken.

Ook met deze opdracht, die er in bestaat de vergissingen van de boekhoudkundige dienst te herstellen, kan de revisor enkel door het hoofd der onderneming gelast worden.

3° Het nazien en waarmerken van boekhoudkundige stukken.

Beide begrippen — nazicht en waarmerking — al gaan zij vaak samen, zijn echter in de opvatting van de wetgever niet gebonden. Het nazicht bestaat in het onderzoek, de ontleding, de nadere verklaring van de cijfers ener boekhouding om de juistheid er van vast te stellen. Dit nazicht vervult de revisor op verzoek van het hoofd van de onderneming, van de algemene vergadering, van de raad van beheer, desgevallend van geldschietters of andere derden, die het recht van nazicht wettelijk of conventioneel of door een gerechtelijke beslissing hebben verkregen.

De waarmerking of certificatie is de geschreven verklaring van de revisor dat de door hem nageziene documenten juist, echt (artikel 3 wet van 22 Juni 1953) en volledig (artikel 15b, lid 5, wet 20 September 1948) zijn.

De waarmerking veronderstelt derhalve een voorafgaandelijk nazicht, maar, tenzij anders is bepaald in de wet of overeengekomen tussen partijen, moet de revisor die waarmerkt, de bestanddelen van zijn nazicht niet mededelen. M.a.w. wanneer de bedrijfsrevisor enkel met een opdracht van waarmerking is gelast, behoort het nazicht dat zijn certificatie uiteraad voorafgaat, tot het domein van het beroepsgeheim; alleen zijn besluit heeft hij mede te delen.

4° De boekhoudkundige ontleding van de toestand en werking der onderneming ten opzichte van hun credietwaardering, van hun rendement, van hun risico's en van de wetten die op hen toepasselijk zijn.

5° Het waarmerken krachtens artikel 15b, 2°, lid 2 van de wet van 20 September 1948 op de organisatie van het bedrijfsleven en van de juistheid en volledig-

heid van de verslagen en documenten die het bedrijfshoofd aan de ondernemingsraad voorlegt.

Laat ons nu de bepaling ontleden:

De bedrijfsrevisor vervult opdrachten. Hij is niet iemand die door een dienstcontract met het bedrijf is verbonden. In de regel is hij zelf niet iemand die bestendig of voor een bepaalde tijd aan het bedrijf is verbonden, zoals de bankrevisor. Hij is telkens aangeduid voor het vervullen van een bijzondere opdracht. De ondernemingsraad kan een revisor aanduiden, wijl het bedrijfshoofd er een andere aanduidt om zijn boekhoudkundige dienst te organiseren en de algemene vergadering en derde als commissaris-revisor.

De wens van de wetgever en de geest van de wetgeving zijn echter dat men er toe zou strekken de verscheidene opdrachten steeds aan een en dezelfde persoon toe te vertrouwen (verklaring van de heer Leburton, Kamerzitting van 10 Juni 1953), maar het is geen wettelijke verplichting.

Deze bijzonderheid houdt verband met een ander belangrijk kenmerk van de wet. De vaststelling van de revisor heeft geen waarde *erga omnes*; zij is en blijft het *advies van een deskundige*.

Artikel 3 van de wet schijnt een onderscheid te maken tussen de drie eerste en de laatste opdrachten, waarvan het zegt dat de bedrijfsrevisor ze als *functie heeft* en de vierde opdracht, waarvan het verklaart dat zij tot de functie van de bedrijfsrevisor kan behoren, maar dit onderscheid heeft geen betekenis.

Die opsomming van opdrachten is limitatief. Een uitbreiding ervan kan slechts door een wet geschieden. Een eerste, trouwens sedert lang in het vooruitzicht gestelde uitbreiding werd intussen verwezenlijkt door de wet op de hervorming van de handelsvennootschappen. In de N.V.'s, in de commanditaire en samenwerkende vennootschappen, die een openbaar beroep op het spaarwezen maken, moet een van de commissarissen bedrijfsrevisor zijn en heeft hij een speciaal statuut, dat enigszins verschilt van datgene der andere commissarissen.

Wanneer wij zeggen dat deze opsomming limitatief is dan moet er echter onmiddellijk aan toegevoegd worden dat de Senaat de functie van de bedrijfsrevisoren merkelijk heeft uitgebreid en dat die uitbreiding geheel de inhoud en de betekenis van de wet in een andere richting heeft gestuurd.

De oorspronkelijke opvatting van de Kamer, zoals zij in het licht wordt gesteld door het eerste verslag Humblet (Parl. Doc., Kamer, 1950-'51, n° 514) en door het wetsvoorstel Le Saeger op de Orde der Accountants (Parl. Doc., Kamer 1950-'51, n° 145) was gegroeid uit de wet op de organisatie van het bedrijfsleven en uit wat daarin is gezegd over de ondernemingsraden. Zij beoogde een *nieuwe* functie in het leven te roepen, een functie die er uitsluitend zou in bestaan rekeningen van ondernemingen na te zien en waar te merken. Deze nieuwe functie zou uitgeoefend worden, hetzij op verzoek van de ondernemingsraad, hetzij op verzoek van het bedrijfshoofd, hetzij op verzoek van de algemene vergadering of van een geldschietter, door een zeer gering aantal personen; men noemde het cijfer 20 voor geheel het land.

De opvatting van de Kamer veronderstelde een verticale verdeling van het beroep van boekhouder-rekenplichtige; het nazien en waarmerken enerzijds — zaak van de revisor; de inrichting en het advies anderzijds — zaak van de accountant.

De Senaat heeft gevreesd dat een zo beperkte opvatting van de functie van de revisor gevaarlijk was voor de opleiding en de bevoegdheid der toekomstige revisoren. Het nieuw beroep zou aldus weinig moge-

lijkheden bieden; ingaan tegen de buitenlandse ervaring en tegen de opvattingen van talrijke deskundigen inzake boekhouding, van de belanghebbende meest vooraanstaande vereniging (d.i. het Nationaal College der Accountants van België) en van het departement van Economische Zaken.

De Senaat schept geen nieuwe functie; hij organiseert een beroep. Welk beroep? Geen nieuw, maar een bestaand beroep: dat van accountant.

In dit beroep heeft het, op zijn minst, de schijn dat men twee categorieën van accountants schept: de accountant en de super-accountant.

In plaats van een verticale, is het een horizontale verdeling van het beroep, dat tot stand werd gebracht.

Het is begrijpelijk dat deze opvatting bij vele van de betrokken personen ongerustheid heeft gewekt, al is het dan toch waar dat ook in andere beroepen men datzelfde onderscheid terug vindt, b.v. bij de advocaten, waar de advocaat bij het Hof van Verbreking ook van een monopolie geniet.

De bedrijfsrevisor is een deskundige rekenplichtige ter zake van boekhouding. Hij is bevoegd voor alle opdrachten die behoren tot de rekenplichtige expertise; hij controleert en hij kan raadgeven. Zijn gezag zal groot zijn, omdat hij als een accountant van hogere rang wordt beschouwd. Maar als loosprijs mag hij zich op generlei wijze bezig houden met het beheer of de organisatie van het bedrijf. Hij mag geen deel nemen aan het commercieel, noch aan het bestuurlijk beheer, zelf niet aan het boekhoudkundig beheer van de onderneming.

De vrees van de Senaat was dat indien men de opvatting van de Kamer zou volgen, een onvoldoende werkterrein voor de bedrijfsrevisor zou worden weggelegd.

Laten wij de vraag omkeren en meteen raken wij aan de kern van het probleem. Het terrein dat de revisor ontzegd blijft, is dat ruim genoeg, is dat *economisch voldoende verantwoord* om aan de accountant een levensweg te verzekeren?

Zo ja dan verdwijnt de, inderdaad verkeerde, opvatting van een beroep dat in twee is gesplitst, van een groep mensen die hetzelfde doen, maar waarvan zekere een hogere rang bekleden dan de anderen.

Om op die vraag een antwoord te geven moeten wij onderzoeken wat de revisor mag, dat de accountant niet mag en wat de revisor niet mag, dat de accountant wel mag.

2° Het monopolie van de revisor.

— Het lid van het Instituut heeft het monopolie van de titel van bedrijfsrevisor.

— Het lid van het Instituut heeft het monopolie van de certificatie op verzoek van de ondernemingsraad.

— Het lid van het Instituut zal het monopolie hebben van de functie van commissaris-revisor in de vennootschappen waar die functie door de wet verplicht wordt gemaakt.

Dat is alles. Al de andere opdrachten die in de wet zijn beschreven als behorende tot de functie van de bedrijfsrevisor, blijven eveneens behoren tot de taak van de accountant.

3° Wat is nu als bedrijvigheid aan de revisor ontzegd dat aan de accountant wel is toegelaten?

— Hij mag niet door een dienstcontract verbonden

zijn, niet alleen met het bedrijf dat op hem beroep doet, maar tevens met elk ander bedrijf.

— Hij mag geen door de Staat, de provincie of de gemeente bezoldigde functie vervullen, behoudens in het onderwijs.

— Hij mag geen handelaar zijn.

— Hij mag geen beheerder, zaakvoerder of gevolmachtigde van handelsvennootschappen zijn; derhalve geen vereffenaar, behoudens wellicht gerechtelijke vereffenaar.

Het is hem verboden zich op welkdanige wijze bezig te houden met het beheer van een onderneming. Hij mag voor rekening van de onderneming geen enkele opdracht van beheer vervullen; het weze commercieel, administratief of rekenplichtig beheer. Hij mag niet de boekhouding houden. Hij mag geen contract opstellen. Hij mag niet voor rekening van een onderneming met derden ondehandelen, b.v. met het beheer van Financiën. Hij is expert en soms raadsman nooit meer.

Hij mag wel functies in het onderwijs bekleden, gerechtelijke expert zijn, scheidsrechter (al is er betwisting), commissaris van vennootschappen en bank-revisor.

#### B. Voorlopige periode.

Voor een tijdperk van vier jaar zijn er overgangsmaatregelen voorzien. De Voorlopige Raad kan voor een tijd, die hij bepaalt, maar die maximum tot 4 jaar mag reiken, de bedrijfsrevisoren toelating verlenen om andere beroepsactiviteiten buiten die bepaald in artikel 3 of die luidens artikel 7 onverenigbaar zijn met zijn functie, geheel of gedeeltelijk voort te zetten.

#### IV. Laten wij thans besluiten:

Er bestaat de *mogelijkheid* om naast de functie van bedrijfsrevisor de functie van accountant voort te zetten. Gedeeltelijk op een gebied — en het is niet onbelangrijk — dat aan de revisor is ontzegd, gedeeltelijk op een gebied dat gemeen zal zijn aan beide beroepen.

De accountant staat voor twee mogelijke oriëntaties en de keuze tussen beide veronderstelt geen keuze tussen een hogere en lagere rang. Maar deze opvatting van het beroep is slechts een mogelijkheid, waarvan de verwezenlijking in grote mate zal afhangen van de recruteringspolitiek van de *aanvaardingscommissie* tijdens de voorlopige periode. Wanneer die recrutering zeer breed is, loopt men het gevaar de scheiding tussen beide beroepen nog te vervagen en de taken die aan de revisoren zijn ontzegd over te laten aan tweede rangselementen. Is zij integendeel streng, dan zal de evolutie van het beroep ons geleidelijk terug brengen naar een toestand die in feite veel zal hebben van degene die gewild is geweest door de Kamer.

Wanneer dit het geval is, dan zal de logische conclusie daarvan zijn dat de wet op de bedrijfsrevisoren haar aanvulling moet vinden in een wet op het beroep van accountant. Het zou echter verkeerd zijn, nu die wet te willen tot stand brengen omdat haar inhoud bepaald zal worden door hetgeen de ervaring van het Instituut der Bedrijfsrevisoren zal hebben geleerd tussen nu en een paar jaar.

Josse MERTENS DE WILMARS.

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

# RECHTSPRAAK

## HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 29 April 1953.

Voorzitter : M. Giroul.

Raadsheer-Verslaggever : M. Vanderersch.

Advocaat - generaal : M. Ganshof van der Meersch.

**Belastingen. — De belastingplichtige mag in het algemeen voor het Hof van Beroep geen aanspraken doen gelden, die een nieuwe eis opleveren.**

*Al mag de belastingplichtige voor het Hof van Beroep nieuwe middelen inroepen tot staving van de door hem bij de Directeur der Belastingen voorgebrachte betwistingen, mag hij voor het Hof van Beroep geen aanspraken doen gelden, welke een nieuwe eis opleveren, behoudens het geval, waarin de Directeur der Belastingen de toestand van de belastingplichtige ten aanzien van de aanvankelijke aanslag mocht verzuimd hebben door ambtshalve een nieuwe quaestie op te werpen, welke laatstgenoemde ten tijde van de behandeling van zijn bezwaarschrift niet zou hebben kunnen betwisten.*

Plennevaux t/ Belgische Staat (Minister van Financiën).

Gelet op het bestreden arrest, d.d. 16 Mei 1951 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel;

Over de grond van niet-ontvankelijkheid, door verder opgeworpen en afgeleid hieruit, dat de voorziening met schending van artikel 14 van de wet van 6 September 1895 niet is betekend vóór het indienen van het request :

Overwegende dat uit de procedurestukken blijkt, eensdeels, dat de betekening van de voorziening geschied is bij op 25 Juni 1951 ten postkantore afgegeven aangetekende brief, en anderdeels, dat het request tot verbreking en het origineel van het exploit van betekening ervan, waaraan het bewijs van afgifte ten postkantore van de aangetekende brief is vastgehecht, tegelijk ter griffie van het Hof van Beroep te Brussel zijn neergelegd op 25 Juni 1951;

Overwegende dat uit het feit, dat het origineel van het exploit van betekening, waaraan het ontvangstbewijs van de post is vastgehecht, terzelfdertijd als het request ter griffie is ingediend, blijkt dat de aantekening ter post van vóór het indienen van het request dagtekent;

Overwegende dat, na afgifte ten postkantore van de aangetekende brief naar luid van artikel 19 van de wet van 6 September 1895 geldt als betekening aan de aangezegde partij, daaruit volgt dat het request, overeenkomstig artikel 14 van evengemelde wet vooraf is betekend geweest aan aanlegger;

dat de grond van niet-ontvankelijkheid niet kan worden aangenomen;

Over het enig middel : schending van de artikelen 97 en 112 van de Grondwet, 1317 tot 1322 van het Burgerlijk Wetboek, 25, 27, 55 en 61 van de wetten op de inkomstenbelastingen, samengeschied bij het besluit van 31 Juli 1943, doordat het bestreden arrest beslist heeft dat de requestant door de door hem ingediende reclamatie te beperken tot drie bepaalde punten te kennen heeft gegeven dat hij instemde met de andere elementen der balans, welke van aard waren om het bedrag der belastbare inkomsten te bewijzen en dat deze instemming hem bindt en tegen hem als bewijs

geldt, zulks terwijl ten 1°) artikel 61 de belastingplichtige niet verplicht in zijn bezwaarschrift alle middelen te vermelden, welke hij voornemens is tegen de litigieuze aanslag te doen gelden; ten 2°) voormeld artikel 61 aan de belastingplichtige niet verbiedt terug te komen op de door hem gegeven instemming, gesteld dat hij zijn instemming met zekere aanslagbasissen zou hebben gegeven; ten 3°) de directeur der belastingen en naderhand het Hof van Beroep, waarbij het geschil door het request en de conclusies van de requestant aanhangig is gemaakt, desnoods zelfs van ambtswege al wat in de aanslag onjuist mocht zijn, dienden te wijzigen :

Overwegende dat uit de vaststellingen van het bestreden arrest blijkt : ten 1°) dat de betwiste belastingaanslagen, gevestigd bij wege van verbetering van aanleggers aangifte, het voorwerp zijn geweest van een bericht van wijziging van de controleur dd. 13 Februari 1947, waarin de balans wordt opgemaakt van aanleggers activa tussen 9 October 1944 en 1 Januari 1940, met aanwijzing van alle actieve en passieve elementen, welker saldo hij zich voornam te gebruiken tot het vestigen van de aanslagen; ten 2°) dat aanlegger, die aldus in het bezit was van alle elementen van de belastbare grondslag, zich er toe heeft bepaald in zijn tot de directeur der belastingen gericht bezwaarschrift van 2 Juni 1947 tegen drie dezer elementen op te komen, zodoende zijn betwisting tot deze drie punten beperkend;

Overwegende dat, al mag de belastingplichtige vóór het Hof van Beroep nieuwe middelen inroepen tot staving van de door hem vóór de directeur der belastingen ingebrachte betwistingen, hij voor het Hof van Beroep geen aanspraken, welke een nieuwe eis opleveren, mag doen gelden, behoudens in het geval waarin de directeur der belastingen de toestand van de belastingplichtige ten aanzien van de aanvankelijke aanslag zou verzuimd hebben door ambtshalve een nieuwe quaestie op te werpen, welke deze ten tijde van de behandeling van zijn reclamatie niet zou hebben kunnen betwisten;

Overwegende derhalve dat het bestreden arrest zijn beslissing, waarbij het niet-ontvankelijk verklaart de door aanlegger vóór het Hof van Beroep opgeworpen nieuwe betwistingen wettelijk met redenen omkleed heeft door vast te stellen, dat deze betwistingen betrekking hadden op elementen in de belastbare grondslag welke, hem bij het bericht van wijziging van de controleur aangezegd, door aanlegger in zijn bezwaarschrift niet waren becommenteerd;

Overwegende dat, nu deze gronden wettelijk de bestreden beslissing rechtvaardigen, het van belang ontbloomt is de andere grieven van het middel te onderzoeken, waarbij tegen overvloedige overwegingen wordt opgekomen;

Dat het middel niet kan worden aangenomen;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten. Deze kosten begroot op de door aanlegger reeds betaalde som van 426 frank.

**Abonneert U op Rechtskundig Weekblad**



## HOF VAN VERBREKING

1e Kamer — 5 Juni 1953.

Eerste Voorzitter : M. Louveaux.

Raadshereer - Verslaggever : M. Sohier.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advocaat : Mr Van Rijn.

**Koop en verkoop. — Niet in de zin van art. 1591 B. W. bepaalde koopprijs.**

*Wanneer een overeenkomst, waarbij de ene partij verklaart een zaak te verkopen, welke de andere verklaart te kopen voor een door deskundigen te bepalen prijs, niet de basisbestanddelen ter berekening van de koopprijs of de gegevens, in verband waarmee deze prijs door de deskundigen kan worden vastgesteld, behelst, is deze koopovereenkomst niet voltrokken. In dergelijk geval is immers de koopprijs in de zin van artikel 1591 B.W. niet bepaald.*

Leich t/ Van Belle en cs.

Gelet op het bestreden vonnis, de 14e Juli 1952 gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel, uitspraak doende in hoger beroep;

Over het enig middel, schending van de artikelen 1134, 1138, 1319, 1320, 1322, 1591 en 1592 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet, doordat het bestreden vonnis niet ontvankelijk verklaart de door aanlegger tegen de echtelieden Bertrand-Van Belle ingestelde vordering, welke strekte tot hernieuwing van een tussen partijen gesloten huurovereenkomst met betrekking tot een onroerend goed, gelegen te Anderlecht, Steenweg op Bergen 37, en zonder voorwerp verklaart de oproeping tot tussenkomst van Germain Van Belle door aanlegger, om de reden dat op 14 Juni 1950 Angèle Van Belle aan haar broeder Germain Van Belle aangeboden heeft hem het onroerend goed, waarover het geding loopt, te verkopen voor een prijs, welke door expertise zou worden bepaald; dat Germain Van Belle op 11 Juli 1951 gebruik gemaakt heeft van de optie en aanlegger op 13 Juli 1951 ervan op de hoogte heeft gebracht, dat hij eigenaar was geworden van het onroerend goed en dat hij wenste het zelf te betrekken, dat op 16 Augustus 1951 aanlegger tot de echtelieden Bertrand een verzoek om hernieuwing van de huurovereenkomst richtte, dat op 27 October 1951 « mevrouw Bertrand aan aanlegger liet weten dat de verkoop inderdaad was gesloten en dat, aangezien zij geen eigenares meer was, zij het verzoek om hernieuwing niet in aanmerking nemen kon »;

« dat inmiddels een procedure tot vaststelling van de prijs door deskundigen, welke heden ten dage nog aanhangig is, aan de gang is » ... « dat tussen Angèle Van Belle en Germain Van Belle een verkoop is afgesloten, waarvan de prijs bepaalbaar is »,

zulks terwijl de prijs, waarvan de vaststelling afhangt van de beslissing van een derde, niet bepaalbaar is, zolang deze derde zich niet heeft uitgesproken, zodat ten dage waarop aanlegger zijn verzoek om hernieuwing aan Angèle Van Belle heeft doen toekomen, dezelve eigenares was van bedoeld onroerend goed, vermits nog geen voltrokken verkoop tussen haar en Germain Van Belle was gesloten;

Overwegende dat volgens de vaststellingen van het bestreden vonnis tweede en derde verweerders bij onderhandse akte aan eerste verweerder hebben verkocht « de prijs dienende te worden bepaald bij wege

van expertise », een onroerend goed, hetwelk zij op een vroeger tijdstip aan aanlegger in huur hadden gegeven en dat, toen het vonnis werd gewezen, « een procedure tot vaststelling van de prijs door deskundigen aan de gang was en nog niet tot een einde was gebracht »;

Overwegende dat het vonnis beslist dat door deze overeenkomst « tussen tweede en derde verweerders en eerste verweerder een verkoop bestaat welke prijs bepaalbaar is », en dat, na de overeenkomst aan aanlegger is aangezegd, eerste verweerder eigenaar is geworden ten opzichte van aanlegger vanaf deze aanzegging;

Overwegende dat, wanneer de overeenkomst, waarbij twee personen verklaren de ene een zaak te kopen en de andere haar te verkopen voor de door deskundigen vast te stellen prijs, de basiselementen niet behelst ter berekening van de prijs of de gegevens in verband waarmee de prijs door de deskundigen kan worden vastgesteld, deze overeenkomst geen voltrokken verkoop uitmaakt;

Dat immers in dergelijk geval de prijs niet is bepaald in de zin van artikel 1591 van het Burgerlijk Wetboek;

Wetwegende dat het bestreden vonnis niet vaststelt dat de overeenkomst de bovenomschreven gegevens behelst;

Weshalve de gronden van het vonnis deszelfs beslissing niet wettelijk dragen en het middel gegrond is;

*Om die redenen,*

Verbreekt het bestreden vonnis, zowel ten aanzien van de hoofdeis als ten aanzien van de eis tot gedwongen tussenkomst;

Beveelt dat dit arrest zal worden overgeschreven in de registers van de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel en dat melding ervan zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerders tot de kosten, daarin begrepen die van het bij de voorziening gevoegde uittreksel uit de minuten van de griffie van de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel;

Verwijst de zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Nijvel, uitspraak doende in hoger beroep.

## HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

10e Kamer. — 20 November 1953.

Voorzitter : M. Baers

Raadsheren : M.M. Maréchal en Liard

O.M. : M. Blondeel

Advokaten : Mrs Baeté W., F. Hermans en J. Wauters

**Wegenverkeer. — Onverlicht, niet zichtbaar verkeers-teken. — Niet bindend voor de weggebruiker. — Kruising van wegen van gelijke waarde. — Voorrang van de weggebruiker, die van rechts komt, op de gehele breedte van de weg.**

*Een verkeersteken, dat niet verlicht is en 's avonds niet zichtbaar, moet als niet-bestaande worden aangezien en de weggebruikers behoeven er geen rekening mede te houden.*

*Aldus wordt een ondergeschikte weg van gelijke waarde als de andere en heeft de weggebruiker, die van rechts komt, voorrang op de gehele breedte van de weg.*

Pisan t/ Eykens.

Overwegende dat de beroepen regelmatig en tijdig werden ingesteld;

**I. Over de openbare vordering :**

Overwegende dat het Hof voor bewezen houdt, dat de omgekeerde driehoek, die zich in de straat bevond waaruit verdachte Pisane Henri kwam gereden (Kardinaal Mercierstraat) 's avonds niet verlicht was en niet zichtbaar voor deze verdachte;

Dat met de aanwezigheid van dit verkeersteken derhalve geen rekening kan worden gehouden bij het beoordelen van verdachte's schuld ten deze;

Overwegende dat in deze omstandigheden Pisane Henri, komende van rechts, zich terecht kan beroepen op de voorrang op verdachte Eykens, die links van hem uit de Leuvense straat aankwam, daar de twee straten van gelijke rang zijn;

Overwegende dat Pisane Henri de voorrang genoot op de ganse breedte van de weg, zodat de omstandigheid, dat hij de linkerbocht niet zo ruim mogelijk zou hebben genomen, niet in oorzakelijk verband staat met het ongeval;

Dat anderzijds niet is bewezen, dat hij met gevaarlijke snelheid heeft gereden of niet meester is gebleven van zijn snelheid;

Overwegende dat uit wat voorafgaat volgt, dat de door de eerste rechter ten laste van verdachte bewezen verklaarde feiten niet bewezen zijn gebleven in het voor het Hof gedane onderzoek;

Overwegende anderzijds dat Eykens de voorrang niet heeft geëerbiedigd van Pisane Henri, die rechts van hem uitkwam; dat hij zodoende inbreuk pleegde op artikel 55 van het Algemeen Wegenverkeersreglement; dat de ten laste van Eykens gelegde feiten dan ook bewezen zijn gebleven door het voor het Hof geschiedde onderzoek;

Overwegende dat de verwondingen of slagen, door Eykens veroorzaakt aan de verschillende personen in de dagvaarding vermeld, het gevolg zijn van eenzelfde gebrek aan vooruitzicht of voorzorg;

dat een billijke toepassing van de strafwet werd gedaan;

.....

## HOF VAN BEROEP TE GENT

Kamer van Inbeschuldigingstelling. — 6 Mei 1953.

Voorzitter : M. Thienpont.

Raadsheren : M. M. Verougstraete en Vanparijs.

O. M. : M. Matthijs, subst. procureur - generaal.

Advocaat : Mr De Keersmaecker.

**Vruchtafdrijving. — Medeplichtigheid aan poging tot het plegen van de in art. 353 W. v. S. strafbaar gestelde vruchtafdrijving.**

*Medeplichtigheid aan poging om de in art. 353 W. v. S. strafbaar gestelde misdaad te plegen is ook strafbaar, indien de medeplichtige geen der aldaar voor de dader vereiste hoedanigheden bezit.*

O. M. t/ L.

Overwegende dat, zelfs indien zou uitgemaakt zijn, dat het kind, geboren uit W... Marie-Louise levend ter wereld kwam, zulks niet belet dat op de moeder van dit kind een poging tot vruchtafdrijving zou gepleegd zijn;

Dat ernstige bezwaren aanwijzen dat : 1° J..., als

geneesheer door uitwendige daden, welke een begin van uitvoering van de door art. 353 W. v. S. strafbaar gestelde misdaad uitmaken, gepoogd heeft de vrucht van voormelde vrouw tussen de 7° en de 8° maand van de zwangerschap af te drijven (zie stukken 20, 127); 2° dat hij bij zijn ingrijpen, gelet op de omstandigheden waarin het zich voordeed, de vernietiging van de vrucht op het oog had en 3° dat het levend ter wereld komen van het kind slechts een toeval was, onafhankelijk van de wil van de dader, Dr J... (zie stukken 38, 39);

Overwegende dat L... Maurice op voldoende gronden ervan verdacht wordt, na de zwangerschap bij voornoemde vrouw verwekt te hebben, de tussenkomst van Dr J... met het oog op de vruchtafdrijving te hebben voorgesteld, de identiteit en de woonplaats van deze dokter te hebben medegedeeld en zelfs gegevens nopens gebeurlijke kosten te hebben verstrekt;

Dat zulks een strafbare medeplichtigheid is overeenkomstig art. 67, eerste en gebeurlijk derde lid W. v. S.;

Overwegende dat medeplichtigheid aan de poging om de door art. 353 W. v. S. strafbaar gestelde misdaad te plegen eveneens strafbaar is, indien de medeplichtige geen der aldaar voor de «schuldige» gestelde hoedanigheden bezit (zie Schuind, eerste deel, 2° uitgave, blz. 94);

Overwegende dat er aldus ernstige aanwijzingen van schuld bestaan tegen verdachte ten aanzien van het hem ten laste gelegde feit;

Dat dit feit een correctionele gevangenisstraf van 3 maanden of meer kan meebrengen;

Overwegende verder de beweegredenen, aangehaald in de vordering van het Openbaar Ministerie;

Het Hof, gelet op de artikelen 13 en 24 der wet van 15 Juni 1936, ontvangt het beroep, verklaart het ongegrond;

Bevestigt de bestreden beschikking.

NOOT : Men verg. de studie van F. Dumon, La Répression de l'avortement, Revue de droit pénal et de la criminologie, 1953, 738 v.v. De aandacht moge ook gevestigd worden op de in hetzelfde nummer van de R. D. P. gepubliceerde bijdragen van P. Bouzak, Le Problème de l'avortement, p. 703 v.v., L. Derobel, Les possibilités médicales dans la répression de l'avortement criminel, p. 738 v.v., M. Moureau, Possibilités de répression de l'avortement.

## HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 29 April 1953.

Voorzitter : M. Thienpont.

Raadsheren : M.M. Verougstraete en De Vreese.

Advocaat-Generaal : M. Matthijs.

Advocaten : Mrs Delhaise en Hubené.

**O. M. A. in vereffening. — Bevoegdheid van de vereffenaar om als eiser of verweerder in rechte op te treden.**

*Ofschoon de O. M. A. bij Regentsbesluit van 21 Juni 1949 met ingang van 1 Juli 1949 in vereffening gesteld is, bestaat hij nog, niet alleen met betrekking tot zijn vereffening, maar ook voor de behandeling van «claimzaken».*

*Bij artikel 1 van voormeld Regentsbesluit wordt uitdrukkelijk bepaald, dat de O. M. A. verder blijft bestaan voor zijn vereffening en bij artikel 2 wordt aan de Minister van Financiën opdracht gegeven één*



of meer vereffenaars aan te wijzen en hun machten te bepalen.

Een Ministerieel Besluit van 26 Juni 1949 bepaalt dat de vereffening van de O.M.A. zal geschieden door één enkel vereffenaar en kent aan deze o.m. de macht toe, hetzij als eiser hetzij als verweerder in rechte op te treden (artikel 2, lid 3).

Een Ministerieel Besluit van 8 Januari 1951, dat de liquidatie van de O.M.A. opnieuw regelt, voorziet twee vereffenaars, waarvan één speciaal wordt belast met de vereffening van de verzoeningsdienst, d.i. die welke de claimzaken behandelt en de macht krijgt «alle rechtsgedingen, hetzij als eiser hetzij als verweerder te benaastigen» (artikel).

Die vereffenaar was derhalve bevoegd om in het aanhangige geding als verweerder en wedereiser op te treden.

Waar luidens artikel 345 Rv. geen onderbreking van het geding intreedt noch door de verandering van de persoonlijke staat van partijen, noch door het ophouden van de betrekkingen waarin zij het geding voeren, zijn de eis en de wedereis, zoals zij in de loop van het geding werden gevoerd, zowel als het hoger beroep en het tegenberoep, zoals zij werden ingesteld, wel degelijk ontvankelijk.

O. M. t/ Ghijsels.

#### Advies Openbaar Ministerie

I. Feiten. — Voorwerp van de oorspronkelijke eis en wedereis.

Op 18 Juni 1946, omtreeks 8 uur 's morgens, op de radiale weg Brugge—Eeklo—Gent, grondgebied der gemeente Lovendegem, deed zich een aanrijding voor tussen de lichte autovrachtwagen, eigendom van en bestuurd door de heer Ghijsels Basiel, uit Liedekerke, en een ander gelijkaardige wagen, eigendom van de Britse «Royal-Navy-Minesweeping — S. N. O. Belgium — M/S — Base Ostend», en bestuurd door de «Belgian Civilian hired driver» Vergote Gaston, uit Oostende, die dus op het ogenblik van het ongeval in dienst was en voor rekening reed van voormelde eenheid der Britse strijdkrachten.

Dit verkeersongeval veroorzaakte aan beide voertuigen en vrij aanzienlijke stoffelijke schade, alsook lichamelijke letselen van geringe aard aan voornoemde heer Ghijsels en aan zijn begeleider, zekere Vinck Jozef.

Ingevolge de bestaande wettelijke voorschriften, meer bepaald de bepalingen van het wetsbesluit dd. 31 December 1945 «tot inrichting van de rechtspleging» in zake aanvragen om vergoeding uit hoofde van bepaalde schade, veroorzaakt door de Amerikaanse, »Britse of onder Brits bevel geplaatste geallieerde» strijdkrachten» (Staatsblad dd. 10 Januari 1946), heeft de heer Ghijsels — althans door tussenkomst van zijn verzekeringsmaatschappij — op 28 Juni 1946 een verzoek om schadeloosstelling ten bedrage van 66.677,50 frank ingediend bij de toen daartoe bevoegde «Verzoeningsdienst», door voormeld wetsbesluit in het Ministerie van Oorlogsschade, naderhand het Ministerie van Wederopbouw, ingericht en later, ingevolge artikel 1 van het wetsbesluit dd. 4 September 1946 (Staatsblad dd. 14 September 1946) overgebracht bij de «Dienst voor Onderlinge Hulpverlening» — (O.M.A.).

Bij beslissing dd. 13 Februari 1948 werd dit verzoek als ongegrond beschouwd en afgewezen.

Bij inleidend deurwaardersexploit dd. 16 October 1948 heeft de heer Ghijsels dan ook vóór de Rechtbank van eerste aanleg te Gent een rechtsvordering ingesteld, strekkende tot de betaling van een schadevergoe-

ding ten bedrage van 40.360,— frank met de vergoedingsintresten sedert de datum van het ongeval tot op de datum der dagvaarding.

Deze eis werd niet enkel ingediend tegen de «Dienst voor Onderlinge Hulpverlening» (O.M.A.), maar ook tegen de Belgische Staat in de persoon van de heer Minister van Financiën.

Van meetaf heeft O.M.A. nochtans tot het buiten het geding stellen van de Belgische Staat besloten, omdat naar luid van de in zwang zijnde wettelijke voorschriften, meer bepaald voormeld wetsbesluit dd. 4 September 1946, deze bijzondere instelling van openbaar nut, en zij alleen, bij uitsluiting van elk ministerieel departement van het centraal staatsbestuur, o.m. ermede belast was de rechten en verplichtingen en de rechtsvorderingen, die aan de Belgische Staat op grond van de op 9 Mei en 26 Juni 1945 met de Britse en de Amerikaanse regeringen afgesloten overeenkomsten, overgedragen werden, uit te oefenen of waar te nemen. (Zie: artikelen 10 en 24 wetsbesluit dd. 31 December 1945, gewijzigd door artikel 2, litt. g, en aangevuld door artikel 3 van het wetsbesluit dd. 4 September 1946.)

Tevens heeft O.M.A. tegen de oorspronkelijke aanlegger bij wijze van wedereis de betaling gevorderd van de aan de wagen van de «Royal Navy» bij de aanrijding veroorzaakte schade, zijnde 19.750,— frank, luidens artikel 8 van het wetsbesluit dd. 31 December 1945, een schade wettelijk geraamd op de helft van de aan het Belgische voertuig berokkende schade.

#### II. Het bestreden vonnis.

Bij vonnis op tegenspraak dd. 1 Maart 1950 heeft de Rechtbank, vaststellende dat O.M.A. ingevolge een Regentsbesluit dd. 21 Juni 1949 van 1 Juli 1949 af in vereffening gesteld werd en zijn werkzaamheden en alle ermede verband houdende bevoegdheden en verplichtingen in zake «Mutual Aid», vanaf zelfde datum aan de Minister van Financiën overgedragen werden, geoordeeld dat O.M.A., te rekenen van 1 Juli 1949 niet meer bestond, en niet meer kan worden aangesproken, tenzij in betrekking met zijn vereffening.

Hieruit heeft de Rechtbank gemeend te mogen besluiten dat, vermits de zaak bij de betekening van aanleggers laatste besluiten op 4 November 1949 nog niet in staat van wijzen was, de vordering van Ghijsels tegen O.M.A. en diens wedereis tegen Ghijsels niet ontvankelijk geworden waren, wijl de oorspronkelijke eis nog enkel tegen de Belgische Staat kan worden ingesteld, zodat deze laatste geenszins buiten het geding diende te worden gesteld, zoals door O.M.A. gevorderd werd.

Uitspraak doende over de grond van de oorspronkelijke eis van Ghijsels tegen de Belgische Staat (Ministerie van Financiën) en na de verjaringstermijn van deze vordering op drie jaar te hebben bepaald en vastgesteld dat deze verjaring niet was bereikt, heeft de Rechtbank beslist dat het ongeval geheel te wijten was aan het feit, dat Ghijsels gepoogd had de weg over te steken, toen hij ten opzichte van de uit tegenovergestelde richting aanbollende Britse wagen daartoe niet meer over de nodige tijd beschikte, zodat Ghijsels alleen voor de betwiste aanrijding aansprakelijk moest worden gesteld. Zijn vordering werd dan ook afgewezen als zijnde niet gegrond.

Meer dan twee jaar nadien hebben de O.M.A. tijdig en in regelmatige vorm hoger beroep en naderhand oorspronkelijke aanlegger Ghijsels incidenteel beroep tegen voormeld nimmer betekend vonnis ingesteld.

Vóór het Hof treedt de Belgische Staat dus niet meer op als partij in het geding.

III. *Wat de ontvankelijkheid betreft van de oorspronkelijke rechtsoverdracht, ingesteld door Ghijssels tegen de O.M.A., en van de wederzijds, ingesteld door de O.M.A. tegen Ghijssels.*

Opgericht door het wetsbesluit dd. 19 Januari 1945, die er een van de Belgische Staat onderscheiden rechtspersoon van maakte (zie: Brussel, 23 Januari 1951, Pas. 1951, II, 83), had de O.M.A. op dit tijdstip tot voorwerp en doel op financieel gebied de tenuitvoerlegging te verzekeren van de zogenaamde overeenkomsten van « Mutual Aid » en van « Reverse Lend-Lease », onderscheidenlijk op 17 Augustus 1944 en op 30 Januari 1943 gesloten tussen de Belgische regering en de regering van het Verenigde Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland enerzijds, anderzijds de regering der Verenigde Staten van Amerika.

Aanvankelijk reikte de bevoegdheid van de O.M.A. dus geenszins tot de behandeling, het onderzoek en de gebeurlijke regeling der aanvragen tot vergoeding van de schade, op Belgisch grondgebied door leden van de Britse strijdkrachten, van de geallieerde strijdkrachten onder Brits commando en van de Amerikaanse expeditie-legers veroorzaakt, a.g. tot de behandeling van de zogenoemde « claims-zaken ». Nadat deze laatste aangelegenheden onderscheidenlijk op 9 Mei en 26 Juni 1945 het voorwerp hadden uitgemaakt van tussen voormelde regeringen ondertekende bijzondere overeenkomsten, werd door het wetsbesluit dd. 31 December 1945 in het toenmalig bestaande Ministerie voor Oorlogsschade een bijzondere dienst ingericht, « Verzoeningsdienst » genaamd, die er mede belast werd kennis te nemen van de aanvragen betreffende de hierboven bedoelde schadeloosstelling. (Zie artikel 1 wetsbesluit dd. 31 December 1945.) De O.M.A. werd hiermede dus niet belast en kwam in zake dergelijke aangelegenheden uitsluitend tussenbeide om de door de Minister van Oorlogsschade bepaalde vergoedingen op machtiging van deze Minister uit te betalen. (Zie artikel 13, laatste lid, wetsbesluit dd. 31 December 1945.)

Voormelde vaststelling nopens de aanvankelijke onttekening aan de bevoegdheid van O.M.A. van de hierboven bedoelde « claim-zaken » is van belang, omdat zij er op wijst dat van meetaf de wetgever een duidelijk onderscheid heeft gemaakt tussen: enerzijds de behandeling van de aangelegenheden, welke betrekking hadden op de tenuitvoerlegging van de overeenkomsten van « Mutual Aid » en van andere dergelijke overeenkomsten, anderzijds de werkzaamheden en ermee verband houdende bevoegdheden en verplichtingen, voortspruitende uit de toepassing der « claims-overeenkomsten ». Ten opzichte van de tenuitvoerlegging der overeenkomsten van « Mutual Aid » en van andere dergelijke, maakten de « claims-overeenkomsten » en de daartoe getroffen uitvoeringsmaatregelen en modaliteiten dus geen afzonderlijk uitgestippeld gebied uit, zodat, waar een wettelijke of een reglementaire bepaling enkel de werkzaamheden behandelt betreffende de overeenkomsten van « Mutual Aid » en van andere dergelijke overeenkomsten, zoals b.v. « Lend Lease » en « Reverse Lend-Lease », « Mutual Aid Cash », « Reverse Lend-Lease Cash », « Military Civil Program », enz., deze tekst niet mag worden uitgebreid tot de « claims-zaken », waarvan — zooals reeds onder n° 1 hierboven aangestipt werd — de kennisneming, het onderzoek en de regeling eerst naderhand bij het wetsbesluit dd. 4 September 1946 om redenen van technische en financiële aard van het Ministerie van Wederopbouw (vroeger het Ministerie voor Oorlogsschade) naar de O.M.A. overgebracht werden.

Deze terugblik op de wordingsgeschiedenis van de

bevoegdheid van de O.M.A. nopens de « Claims-zaken » heeft nu bij de interpretatie van de besluiten betreffende de liquidatie van deze instelling van openbaar nut geheel zijn belang, meer bepaald nopens de vraag te weten of het overdragen van bepaalde werkzaamheden van de O.M.A. aan twee verschillende Ministers, de Minister van Financiën en de Minister van Economische Zaken en Middenstand ja dan niet de werkzaamheden van dezelfde instelling omvat betreffende de « claims-zaken ».

Het Regentsbesluit dd. 21 Juni 1949 (Staatsblad dd. 29 Juni 1949) bepaalt in zijn artikel 1 dat de « Dienst voor onderlinge hulpverlening » in liquidatie wordt gesteld op 1 Juli 1949 en verder bestaat voor zijn afrekening, en dat de sluiting van deze afrekening wordt uitgesproken door de Minister van Financiën, die op grond van artikel 2, één of meer vereffenaars aanwijst, een commissaris kan benoemen en bovendien een coördinatie- en toezichtscomité kan oprichten waarvan hij de opdracht bepaalt.

Artikel 3 van hetzelfde Regentsbesluit voorziet dat op de door de Minister van Financiën te bepalen datum — dewelke bij M. B. dd. 29 Juni 1949 (Staatsblad dd. 15 Juli 1949) op 1 Juli 1949 werd vastgesteld — de hierna opgesomde werkzaamheden van de O.M.A. en alle ermee verband houdende bevoegdheden en verplichtingen overgedragen worden:

1° aan de Minister van Financiën, de werkzaamheden betreffende:

- a) « Mutual Aid »;
- b) « Lend-Lease » en « Reverse Lend-Lease »;
- c) « Mutual Aid Cash »;
- e) « Military Civil Program »;
- f) de overeenkomst dd. 24 September 1946 tot regeling van de « Leen- en Pacht » rekeningen tussen de regering der Verenigde Staten van Noord-Amerika en de Belgische regering;

2° aan de Minister van Economische Zaken en Middenstand, de werkzaamheden betreffende:

- a) de regeringsimporten;
- b) de financiële dienst van het comité van beheer ten behoeve van de krijgsgevangenen.

Wat de Minister van Financiën betreft, werd de overdracht van de hierboven aangestipte werkzaamheden van de O.M.A. verwezenlijkt ingevolge een M. B. dd. 30 Juni 1949 (Staatsblad dd. 25-26 Juli 1949).

Treffend is het dat voormeld R. B. dd. 21 Juni 1949 en het M. B. dd. 30 Juni 1949 een reeks van werkzaamheden opsommen, welke alle betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van aangelegenheden, voortspruitende uit overeenkomsten van « Mutual Aid » en dergelijke. In geen van deze teksten wordt er uitdrukkelijk gesproken of gewag gemaakt van de tenuitvoerlegging der « claims-overeenkomsten » of van de regeling of afrekening van « claims-zaken »; hierop wordt zelfs niet gezinspeeld.

Nochtans werd er hierboven de aandacht op gevestigd dat, waar de wetgever of de Uitvoerende Macht de werkzaamheden in zake « Mutual Aid » en daarmee gelijkgestelde overeenkomsten heeft behandeld of bedoeld, beiden steeds een duidelijk en scherp afgetekend onderscheid hebben gemaakt tussen de tenuitvoerlegging der « claims-overeenkomsten » en de regeling der « claims-zaken ».

Niets laat derhalve toe te beweren of af te leiden dat voormeld R. B. en M. B. van toepassing zouden zijn op laatstgenoemde werkzaamheden, welke dan ook niet aan de Minister van Financiën werden overgedragen.

Wel integendeel, de inlichtingen welke door O.M.A. worden verstrekt in verband met de reeds in Maart 1948 ontworpen en sedertdien voorbereide liquidatie

van deze instelling, zijn ongetwijfeld van aard deze zienswijze te bevestigen.

Wat meer is: moest worden volgehouden dat het M. B. dd. 30 Juni 1949, dat de opsomming van het artikel 3 van het R. B. dd. 21 Juni 1949 trouwens letterlijk overneemt, de overdracht heeft verwezenlijkt van al de werkzaamheden van O. M. A. aan de Minister van Financiën (buiten die welke overgedragen werden aan het Departement van Economische Zaken en Middenstand), zodus met inbegrip van de « claims-zaken », zou hieruit logischerwijze dienen te worden besloten, dat al de werkzaamheden aan de O. M. A. door dit M. B. werden ontnomen en de O. M. A. hierdoor in feite zou opgehouden hebben te bestaan bij gebrek aan voorwerp.

Welnu, amper vijf dagen vóór dit M. B. dd. 30 Juni 1949, meer bepaald bij M. B. dd. 25 Juni 1949 (Staatsblad dd. 10 Juli 1949), wordt de O. M. A. in liquidatie grondig ingericht, de machten en opdrachten van de vereffenaar, de commissaris en het coördinatie- en toezichtscmité worden nauwkeurig bepaald en o.m. wordt de vereffenaar ertoe gemachtigd uit naam van de O. M. A. in rechte op te treden, hetzij als eiser, hetzij als verweerder (artikel 2, derde lid).

Het wil ons als ondenkbaar voorkomen dat gans deze inrichtingsvoorwaarden zouden ontworpen, voorbereid en tot stand zijn gebracht om ze vijf dagen nadien bij het M. B. dd. 30 Juni 1949 praktisch volstrekt nutteloos te maken, vermits in de voorgehouden stelling al de werkzaamheden van de O. M. A. aan de Minister van Financiën bij dit besluit zouden overgedragen geweest zijn, wat tevens door het uitvaardigen binnen afzienbare tijd van een M. B. van sluiting der afrekening had dienen te zijn gevolgd, besluit dat echter tot nog toe niet genomen werd.

Wel integendeel, een M. B. dd. 8 Januari 1951 (Staatsblad dd. 26 Januari 1951) dat voormeld M. B. dd. 25 Juni 1949 sedert 1 Januari 1951 heeft opgeheven (zie artikelen 9 en 10), heeft de modaliteiten van de beëindiging der liquidatie van de O. M. A. over twee sectoren verdeeld onder leiding van twee vereffenaars, waarvan de ene belast is met de liquidatie van de inrichtingen en de voorraden, en de andere — meer bepaald de naderhand bij M. B. dd. 8 Januari 1951 (Staatsblad dd. 1 Februari 1951, blz. 637) benoemde heer C. Requette, hoofdinspecteur bij het Bestuur der Registratie en Domeinen — met de liquidatie van de verzoeningsdienst, d.w.z. de « claims-zaken ». Dit organieke M. B. dd. 8 Januari 1951 bepaalt dat deze vereffenaar de verzoeningsopdracht « vervolgt », omschreven in artikel 1 van het wetsbesluit dd. 31 December 1945, zoals het werd gewijzigd bij artikel 3 van het wetsbesluit dd. 4 September 1946 (artikel 2) en dat hij uit naam van de O. M. A. dadingen kan aangaan en in rechte optreedt, hetzij als eiser, hetzij als verweerder (artikel 3, eerste en derde lid).

De tekst van dit M. B. vergt nopens het voortbestaan bij vertegenwoordiging door de vereffenaar van de O. M. A. o.m. ten opzichte van haar bevoegdheid nopens de « claims-zaken » geen nadere uitleg en is om zo te zeggen de proef op de som dat op grond van hetgeen hierboven werd uiteengezet sedert het in werking treden van het wetsbesluit dd. 4 September 1946 tot op het huidige ogenblik deze laatste werkzaamheden nooit aan de O. M. A. onttrokken werden om ze o.m. ingevolge het R. B. dd. 21 Juni 1949 en het M. B. dd. 30 Juni 1949 aan de Belgische Staat in de persoon van de Minister van Financiën over te dragen.

Dat ten slotte het voortbestaan van deze werkzaamheden van de O. M. A. nopens de « claims-zaken » niet beperkt werd tot een zuivere dienstwillige rechtspleging van verzoening, zoals geïntimeerde het voorhoudt,

maar op grond van de artikelen 10, 11 en 24 van het wetsbesluit dd. 31 December 1945, 3 van het wetsbesluit dd. 4 September 1946, 2, derde lid, van het M. B. dd. 25 Juni 1949, en 3, derde lid, van het M. B. dd. 8 Januari 1951, noodzakelijk het instellen van of het verweer voeren tegen rechtsvorderingen in dergelijke zaken vóór de Hoven en Rechtbanken impliceert, is zodanig duidelijk dat hierover niet dient te worden uitgeweid.

Uw arrest dd. 31 Januari 1951 in zake O. M. A. t/ Gijsel Madeleine, weduwe Van Laere en Raymond Van Laere (R. W. 1950-'51, kol. 1573) heeft deze betwisting trouwens op beknopte, doch afdoende wijze in bevestigende zin beslist.

Waar nu in ons burgerlijk procesrecht, wanneer de zaak nog niet staat van wijzen is, geen andere redenen tot onderbreking van het geding bestaan dan de dood van een der partijen en het ophouden van het ambt van de pleitbezorger door zijn overlijden, ontslag of schorsing, en artikel 345 van het W. v. B. Rv. uitdrukkelijk bepaalt dat er geen onderbreking intreedt door de verandering van de persoonlijke staat van de partijen, noch door het ophouden van de betrekkingen waarin zij het geding voerden (zie: Van Bauwel: « Handboek voor het Burgerlijk Procesrecht », II, n<sup>o</sup> 491 en 494, blz. 214-215 en 216), zijn wij de mening toegedaan, dat op grond van al de hierboven uiteengezette beschouwingen de Rechtbank geheel ten onrechte beslist heeft dat de oorspronkelijke rechtsvordering van geïntimeerde tegen appellant en diens weder-eis tegen geïntimeerde beiden als niet ontvankelijk moesten worden aangezien.

Wel integendeel, had zij, zoals door appellant gevorderd werd, de Belgische Staat buiten het geding dienen te stellen.

Wij besluiten dienvolgens tot de ontvankelijkheid van beide vorderingen en derhalve ook tot de ontvankelijkheid van de beide rechtsmiddelen, zijnde het beroep van de O. M. A. ingesteld met inachtneming van de twee hierboven reeds bedoelde M. B. dd. 8 Januari 1951.

#### IV. Wat de verjaring betreft:

Artikel 11 van het wetsbesluit dd. 31 December 1945 bepaalt dat de rechtsvorderingen tot herstel van de bij dit wetsbesluit voorziene schade vervallen na één jaar, te rekenen van de dag van de betekening van het in artikel 9 bedoelde voorstel tot minnelijke regeling van het schadegeval.

Het betreft dus niet een verjaringstermijn, doch wel een vervaltermijn, dewelke in het onderhavige geval is beginnen lopen op 14 Februari 1948, terwijl nochtans tussen 18 Juni 1946, datum der feiten, en laatst vermelde datum de eigenlijke verjaringstermijn van de rechtsvordering geschorst werd overeenkomstig de bepalingen van artikel 27 der wet dd. 17 April 1878, bevattende de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering.

Vermits geïntimeerde zijn oorspronkelijke eis heeft ingesteld op 16 October 1948, zijnde amper acht maanden na 14 Februari 1948, was naar ons oordeel het onderzoek van ambtswege van de verjaringskwestie door de eerste rechter blijkbaar overbodig.

Inzake de weder-eis, door de O. M. A. tegen geïntimeerde ingesteld, was dit onderzoek van ambtswege evenmin noodzakelijk, vermits artikel 3 van het wetsbesluit dd. 4 September 1946 aan artikel 24 van het wetsbesluit dd. 31 December 1945 een tweede alinea heeft toegevoegd, luidens dewelke de rechtsvorderingen door de O. M. A. kunnen worden ingesteld gedurende 5 jaar met ingang van de dag waarop de

schade werd berokkend niettegenstaande alle andere voorschriften van meer beperkte aard, bepaling die van toepassing werd verklaard op de vorderingen, verjaard bij het in werking treden van het wetsbesluit dd. 4 September 1946 (zijnde 14 September 1946). Welnu, de onderhavige zaak werd wederis van de O. M. A. ingesteld bij besluiten, betekend op 8 December 1948.

#### V. Wat de aansprakelijkheid betreft :

Het wil ons voorkomen dat de eerste rechter op grond van de bekende gegevens en omstandigheden van het ongeval, door middel van oordeelkundige beschouwingen, de uitsluitende schuld van geïntimeerde aan de aanrijding heeft aangenomen en terecht de ganse aansprakelijkheid van het schadegeval te zijnen laste heeft gelegd.

Weliswaar heeft de « verzoener » van de O. M. A. tot een verdeelde aansprakelijkheid van 50 % van beide weggebruikers besloten en wordt deze zienswijze door geïntimeerde tot staving van zijn oorspronkelijke eis ingeroepen.

Met dit voorstel van de verzoener van de O. M. A. dient de rechter nochtans geen rekening te houden en kan dit bescheid best uit het geding worden geweerd. Inderdaad, zoals een arrest van het Hof van Beroep te Brussel, dd. 23 Februari 1952, in zake *Soyez t/ O. M. A.* (niet gepubliceerd) zeer juist opmerkt, dient een dergelijk stuk als een bestuurlijk bescheid te worden aangezien, enkel bestemd om de O. M. A. voor te lichten nopens de gepastheid aan de benadeelde partij de regeling van de door haar ondergane schade voor te stellen, maar kan dit bescheid geenszins worden gelijkgesteld met het voorstel tot regeling, voorzien bij artikel 9 van het Wetsbesluit dd. 31 December 1945, hetwelk aan de verzoeker per aangetekende brief dient te worden toegezonden.

Dit bescheid is dus een louter advies, door de verzoener aan de Algemene Directie van de verzoeningsdienst van de O. M. A. uitgebracht, ten einde deze toe te laten de gepastheid van een gebeurlijk voorstel tot regeling in de opgegeven mate te beoordelen.

Uit ons besluit tot algehele aansprakelijkheid van geïntimeerde voor onderhavig geval volgt dat de oorspronkelijke wederis van appelland gegrond voorkomt.

Het bedrag van de door de O. M. A. gevorderde schadevergoeding blijkt niet voor betwisting vatbaar te zijn, vermits die schade bij artikel 8 van het wetsbesluit dd. 31 December 1945 op forfaitaire wijze wordt bepaald en geacht, behoudens tegenbewijs, gelijk te zijn aan de helft van de schade, die aan het Belgische voertuig werd berokkend, zodus « in casu » : 39.500,— frank (schade gevorderd door geïntimeerde, min de onkosten van 860,— frank, wegens « dépannage ») : 2 = 19.750,— frank.

Hieraan dienen, zoals gevorderd, te worden toegevoegd de vergoedende intresten, te rekenen van de datum van het ongeval (18 Juni 1946), en de rechterlijke intresten, te rekenen van de datum van het instellen van de wederis, zijnde 8 December 1948.

#### VI. Besluit :

Wij besluiten dienvolgens tot de toewijzing van het hoofdberoep en tot de afwijzing van het incidenteel beroep.

#### Arrest

Overwegende dat de Belgische Staat in hoger beroep niet meer in het geding is;

I. *Betreffende de ontvankelijkheid van de oorspronkelijke eis en wederis*

Overwegende dat bij Regentsbesluit van 21 Juni 1949 de Dienst voor Onderlinge Hulpverlening O. M. A. met ingang van 1 Juli 1949 in vereffening werd gesteld en een reeks werkzaamheden van deze dienst in zake « Mutual Aid » en dergelijke (met alle ernede verband houdende bevoegdheden en verplichtingen) werden overgedragen aan de heer Minister van Financiën (terwijl bepaalde andere activiteiten werden overgedragen aan de heer Minister van Economische Zaken), dit alles vanaf een datum, later vastgesteld op 1 Juli 1949;

Overwegende dat de eerste rechter hieruit ten onrechte heeft afgeleid dat de O. M. A. te rekenen van 1 Juli 1949 niet meer bestond en niet meer kon worden aangesproken, tenzij in betrekking met zijn vereffenaar, zodat eis en wederis niet ontvankelijk waren;

Overwegende dat het Regentsbesluit van 21 Juni 1949 in zijn artikel 1 uitdrukkelijk bepaalt, dat de O. M. A. verder blijft bestaan voor zijn vereffening en in zijn artikel 2 aan de heer Minister van Financiën opdracht geeft één of meer vereffenaars aan te wijzen en de machten van deze laatste te bepalen;

dat een Ministerieel Besluit van 26 Juni 1949 bepaalt dat de liquidatie van de O. M. A. zal verzekerd worden door één enkel vereffenaar en aan deze vereffenaar o.m. de macht toekent, hetzij als eiser hetzij als verweerder in rechte op te treden (artikel 2, alinea 3);

Overwegende eindelijk dat een Ministerieel Besluit van 8 Januari 1951 (Staatsblad van 26 Januari 1951), dat de liquidatie van de O. M. A. opnieuw regelt, twee vereffenaars voorziet, waarvan één speciaal wordt belast met de vereffening van de verzoeningsdienst (i.e. die welke de « claims-zaken » behandelt), vereffenaar die ten einde deze verzoeningsopdracht te vervolgen (artikel 2), opnieuw de macht krijgt « alle rechtsgedingen, hetzij als eiser hetzij als verweerder te benaastigen » (artikel 3);

Overwegende dat hieruit blijkt dat ook na het Regentsbesluit van 21 Juni 1949 de in liquidatie zijnde O. M. A. zijn werkzaamheden moest voortzetten en ook de hangende rechtsgedingen moest verder voeren en dat noch dit Besluit, noch de daaropvolgende Ministeriële Besluiten de « claims-zaken » (i.e. de aanvragen tot vergoeding van schade, veroorzaakt door geallieerde strijdkrachten, zoals het huidige geding) hebben onttrokken aan deze Dienst, welke voor deze zaken steeds bevoegd is gebleven;

Overwegende dat achtereenvolgens een Ministerieel Besluit van 25 Juni 1949 (Staatsblad van 14 Juli 1949) de heer Jacqmin als liquidator van de O. M. A. heeft aangesteld, en een Ministerieel Besluit van 8 Januari 1951 (Staatsblad van 1 Februari 1951) de heer Requette als vereffenaar van de Verzoeningsdienst heeft aangesteld;

dat derhalve achtereenvolgens de heer Jacqmain en de heer Requette wel degelijk bevoegd waren om in dit geding namens de O. M. A. als verweerder en wederiser op te treden;

dat, waar anderzijds luidens artikel 345 Rv. geen onderbreking van het geding intreedt noch door de verandering van de persoonlijke staat der partijen, noch door het ophouden van de betrekkingen, waarin zij het geding voeren, de eis en de wederis, zoals zij in de loop van het geding werden gevoerd, alsook het hoger beroep en het tegenberoep, zoals zij werden ingesteld, wel degelijk ontvankelijk zijn;

#### II. *Betreffende de verjaring :*

Overwegende dat de vervaltermijn van 1 jaar, voorzien door artikel II van het wetsbesluit van 31 December 1945, pas op 13 Februari begon te lopen en

dus op 16 October 1948, datum der dagvaarding, geenszins was verstreken;

Overwegende dat anderzijds ingevolge artikel 27, lid 1, der wet van 17 April 1878, de verjaringstermijn geschorst was sedert de dag van het ongeval (18 Juni 1946) tot 13 Februari 1948, datum waarop de administratieve beslissing ter kennis werd gebracht aan geïntimeerde;

Overwegende dat luidens artikel 24 van het wetsbesluit van 31 December 1945, aangevuld door artikel 3 van het wetsbesluit van 4 September 1946, de rechtsvorderingen door de O. M. A. kunnen worden ingesteld gedurende 5 jaar met ingang van de dag, waarop de schade werd berokkend, zodat de wedereis van de O. M. A., ingesteld bij besluiten van 8 December 1948, evenmin was verjaard;

## II. Ten gronde :

Overwegende dat de eerste rechter om oordeelkundige redenen, welke het Hof overneemt, terecht de ganse schuld van het ongeval ten laste heeft gelegd van geïntimeerde;

dat het andersluidend voorstel van de verzoener van de O. M. A. slechts een advies is van deze verzoener aan Directie van zijn dienst, advies dat het Hof geenszins bindt noch overtuigt;

dat, waar anderzijds het bedrag van de schade door artikel 8 van het wetsbesluit van 31 December 1945 forfaitair is vastgesteld, behalve een tegenbewijs dat geïntimeerde noch inbrengt, noch aanbiedt, de tegeneis van appellant gegrond is ten belope van het gevorderde bedrag van 19.750,— frank;

### Om die redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935, gehoord de heer substituut procureur-generaal Matthijs in zijn eensluidend advies, alle andere en meeromvattende besluiten verwerpende,

ontvangt het hoger beroep en het incidenteel beroep, verklaart het eerste gegrond en het tweede ongegrond;

doet het bestreden vonnis te niet behalve in zoverre het heeft gestatueerd ten aanzien van de Belgische Staat;

opnieuw wijzende, verklaart de oorspronkelijke eis ontvankelijk doch ongegrond ten aanzien van de O. M. A.;

verklaart de tegeneis ontvankelijk en gegrond, veroordeelt geïntimeerde aan appellante te betalen de som van 19.750,— frank met de vergoedende intresten vanaf de datum van het ongeval (18 Juni 1946) en de gerechtelijke intresten vanaf het instellen van de tegeneis, bij besluiten dd. 8 December 1948;

Veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van beide aanleggen.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

## HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 22 Maart 1952.

Voorzitter : M. De Bersaques.

Raadsheren : M.M. Maraite en Verougstraete.

Eerste advocaat-generaal : M. Vermeulen.

Advocaten : Mrs Van Hille en Moreels.

**Overdracht van een handelszaak. — Opening door de echtgenote van de overdrager van een gelijkaardige zaak in de buurt. — In beginsel aansprakelijkheid van man en vrouw. — Na verloop van een langere termijn geldt niet meer het verbod van niet-mededinging. — « Dumping » is in beginsel niet oneerlijke mededinging.**

*Zo de vrouw, na overdracht door haar echtgenoot van zijn handelszaak aan een derde, een daad van oneerlijke mededinging heeft begaan doordat zij in de buurt van de overgedragen zaak een soortgelijke heeft geopend, is haar man mede aansprakelijk, omdat hij overeenkomstig artikel 9 W. v. K. zijn toestemming tot de uitoefening van de nieuwe zaak heeft gegeven. De vrouw zou harerzijds aansprakelijk zijn, omdat het haar bekend was dat haar echtgenoot zijn zaak met de cliënteel had overgedragen en zij zou opgetreden zijn als tussen beide komende persoon om de verplichtingen van haar man te ontduiken.*

*Gelet op het beginsel van de vrijheid om handel te drijven, geldt het verbod, dat de overdracht van een handelszaak voor de verkoper medebrengt om een gelijkaardige handel in de buurt uit te oefenen, slechts totdat een voldoende termijn verstreken is, opdat de overnemer redelijkerwijze kan worden geacht de overgenomen cliënteel aan zich te hebben gebonden. In het onderhavige geval moet een tijd van vijf jaren daartoe voldoende worden geacht.*

*Zogenaamde « dumping » (verkoop van waren onder de gewone prijs) is in principe geen daad van oneerlijke mededinging.*

Van der Stede en De Wettinck t/ Van Poucke.

Gezien de stukken, o.m. het vonnis tussen partijen op tegenspraak gewezen door de Rechtbank van Koophandel te Gent, 3e Kamer, op 28 Juni 1951;

Overwegende dat het hoger beroep tijdig en regelmatig werd ingesteld;

Overwegende dat eerste appellant Achiel Van der Stede op 1 October 1945 aan geïntimeerde Van Poucke een handel in koloniale waren, gedreven in een huis, gelegen te Mariakerke, Bruggesteenvweg 362, heeft overgedragen;

dat in het begin van het jaar 1951 de echtgenote van Achiel Van der Stede, Alida de Wettinck, tweede appellant, een soortgelijke handel te Mariakerke, Jutestraat 65, heeft opgericht;

dat geïntimeerde beweert dat zulks een daad van oneerlijke mededinging uitmaakt, waaraan een einde dient te worden gesteld, en waarvoor hij vergoeding vordert;

Overwegende dat appellanten aanvoeren dat deze eis niet gegrond is, zowel jegens eerste appellant, omdat zijn echtgenote en niet hij deze nieuwe handel drijft, als tegen tweede appellant, omdat ze geen partij was bij de verkoop van 1 October 1945, waaruit het aangehaald verbod om zulke handel te drijven, zou voortspuiten;

Maar overwegende dat, mocht deze oneerlijke mededinging vaststaan, eerste appellant aansprakelijk zou

zijn, omdat hij luidens artikel 9 W. v. K. zijn toestemming tot de uitoefening van zulke negotie heeft gegeven en tweede appellante, omdat ze zeer wel wist dat zulk verbod ten laste van haar echtgenoot bestond en enkel als tussenpersoon zou opgetreden zijn om gezegd verbod te ontduiken;

Overwegende nochtans, dat, gelet op het beginsel van vrijheid om handel te drijven, het verbod dat de overdracht van een handelszaak voor de verkoper medebrengt om een gelijkaardige handel uit te oefenen, slechts een tijdelijk karakter vertoont en einde neemt vanaf het ogenblik dat een voldoende termijn verstreken is opdat de overnemer zich de hem afgestane beklanting kan hebben toegeëigend (Fredericq, *Traité de Droit comm.*, II, n° 37; Moreau, *Traité de la concurr. illic.*, n° 318; Boutaud et Chabrol, *Traité génér. du fonds de comm.*, n° 161; Beroep Brussel, 5 December 1925, *Jur. Comm. Br.*, 1926, 457; 20 Maart 1914, *ibid.* 1914, 331; 14 September 1884, *B. J.* 1885, 1042; Beroep Gent, 21 Januari 1950, *Rev. Crit. Jur. B.*, 1950, blz. 273 met noot Gevers);

dat na meer dan vijf jaar de beklanting, die appellant met zijn handel had overgedragen, definitief en geheel geïntimeerde had gevolgd en dat het dus aan appellant's echtgenote toegelaten was een soortgelijke handel te openen, zonder dat appellanten zich aan oneerlijke mededinging schuldig zouden maken;

Dat geïntimeerde zijn eis ook doet steunen op de dumpingmethode die appellante zou toepassen door haar waren onder de gewone prijs te verkopen;

doch overwegende dat zulke handeling principieel geen daad van oneerlijke mededinging uitmaakt (*R. Pr. Dr. B.*, V°, *Concurr. illic.*, n°s 268 en volg.);

dat de vordering van geïntimeerde dus niet gegrond is;

dat niet vaststaat, dat deze eis een roekeloos of tergend karakter zou vertonen, zodat de wedereis dient te worden afgewezen;

*Om deze redenen,*

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935;

Alle andere besluiten als ongegrond verwerpende,

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk en gegrond behalve wat de wedereis betreft; doet het bestreden vonnis te niet; opnieuw wijzende ontzegt aan geïntimeerde zijn vordering en aan appellanten hun wedereis;

Veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van beide instanties.

NOOT: Zie hierna het bij bovenstaand arrest vernietigde vonnis.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

"Rechtskundig Weekblad"

## BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

2e Kamer B. — 5 December 1953.

Voorzitter: M. L. B. Vanden Bussche.

Rechters: M.M. De Nys en Desplenter.

Advocaten: Mrs Ducheyne en B. Vandervennet.

**Landpacht. — Opzegging. — Voldoende ernstige reden. — Landbouwuittbating gedeeltelijk op eigendom en gedeeltelijk op gehuurd goed. — Opzegging van het gehuurde voor vestiging van groot gezin. — Voldoende sociaal voordeel.**

*Waar een landbouwuittbating bestaat uit een gedeelte dat eigendom is van de uitbater en een ander gedeelte dat hij in pacht heeft van een derde, kan deze derde opzegging geven van dit gepacht gedeelte om daarop een nieuw bedrijf te vormen ter instelling van een groot gezin.*

*Het sociaal voordeel dat uit die verdeling van het bedrijf spruit billijkt de aan de ingebruiknemen- de pachter berokkende schade en is derhalve gewettigd op grond van het 5° van artikel 14 der wet van 7 Juli 1951 (art. 1775 nieuw van het B.W.).*

*De wet sluit de opzeggingen uit die alleen op eigen belang of berekening van de eigenaar gesteund zijn doch wettigt integendeel elke opzegging die gesteund is op een ernstige, economische, familiale of sociale reden. Eenmaal die reden aanwezig herneeft de verhuurder volkomen zijn recht de overeenkomst die hij heeft aangegaan te ontbinden.*

Decherf t/ Decherf.

Overwegende dat beroeper van geïntimeerde een hoeve van 5 Ha. en 40 ca. in huur heeft; dat hem op 28 September 1951 opzegging werd betekend tegen 1 October 1953 ingevolge artikel 14 der wet van 7 Juli 1951 en dat de eerste rechter deze opzegging geldig heeft verklaard en derhalve de uitdrijving heeft bevolen;

Overwegende dat het vaststaat en niet betwist is dat de beroeper, door inkoop op verdeling, een hoeve van 12 Ha. heeft aangekocht, zijn beide broers die ze uitbaatten heeft doen ontruimen en de uitbating van deze hoeve samengevat heeft met de uitbating van de kwestieuze gehuurde hoeve en dit alles voor het ogenblik tot een enkel bedrijf heeft versmolten;

dat beroeper, wel is waar, beweert dat hij die andere hoeve voor zijn zoons bestemt doch dat dit voor het ogenblik nog slechts toekomstplannen zijn vermits de oudste der zonen nog de militie-ouderdom niet heeft bereikt;

dat de eigenaars de opzegging geven om het aldus gevormd bedrijf dat de twee hoeven uitbaat, te verdelen en hun hoevetje in uitbating te geven aan een groot gezin dat thans in bepaald onvoldoende omstandigheden gevestigd is;

dat het derhalve met goed recht is dat de eigenaars artikel 14 der wet van 7 Juli 1953, 5°, inroepen om opzegging te geven;

Overwegende dat artikel 14 van de wet van 7 Juli 1951 in gezegd 5° wel is waar eist dat het sociale voordeel de schade moet billijken die aan de ingebruikhebbende pachter wordt berokkend;

dat beroeper deze wetsbepaling inroept doch dat hij, om ze op zijn geval toepasselijk te maken, ze op een beslist verkeerde wijze dient te interpreteren;

dat, moest men aanvaarden, zoals beroeper het vooruitzet dat «het belang van een vreemd gezin nooit



kan opwegen tegen dat van de pachter», de wettekst waarbij de splitsing van kleine landeigendommen toegelaten wordt, geen betekenis meer zou hebben;

dat de wet overigens alleen zegt dat het sociaal voordeel van zodanige aard moet zijn dat het de benadeling van de pachter billijkt, maar geenszins dat het beoogde sociaal voordeel moet gelijk zijn aan de materiële schade die de pachter lijdt;

dat een juist afwegen hier overigens onmogelijk zou zijn, vermits het gaat om waarden van geheel verschillende orde;

dat overigens dit 5° van artikel 14, zoals de eerste rechter zegt, evenmin als de opsomming van de redenen tot opzegging in haar geheel, niet beperkend is;

dat alleen geëist is dat de opzeggende eigenaar niet uit zuiver eigenbelang en berekening of noch minder om een gril te voldoen heeft gehandeld, maar dat zijn opzegging door een economische, een familiale of een sociale reden gedragen wordt;

dat, waar dit werkelijk het geval is, zoals hier ter zake, de eigenaar volkomen zijn recht herneemt om de overeenkomst te ontbinden die hij heeft aangegaan;

*Om deze reden en die van de eerste rechter,*

De Rechtbank, zetelende in hoger beroep,

Wijzende op tegenspraak,

Aanvaardt het hoger beroep, doch verklaart het ongegrond;

Wijst het af en bevestigt het beroepen vonnis in al zijn beschikkingen, ook wat de kosten van eerste aanleg betreft;

Verwijst de beroeper tot de kosten van het hoger beroep.

#### RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 28 Juni 1951.

Voorzitter : M. Reyniers.

Rechters : M.M. Loicq en Aelterman.

Referendaris : M. Cloquet.

**Overdracht van een handelszaak. — Opening door de echtgenote van de overdrager van een gelijkaardige zaak in de buurt. Veroordeling tot sluiting van de nieuwe zaak. — Geen dwangsom.**

*De overdrager van een kleinhandelszaak mag niet trachten de met de zaak overgedragen cliënteel voor zich terug te winnen door in de buurt een soortgelijke zaak te openen, tenzij de overnemer tijd en gelegenheid heeft gehad om de cliënteel aan zich te hechten, die op het ogenblik van de overneming bestond en verwacht kon worden met de zaak te zullen overgaan.*

*De overdrager, die aan zijn echtgenote de toestemming geeft de gelijkaardige zaak te openen, begaat een fout; dit doet ook de echtgenote, die bekend is met het feit dat de vroegere zaak met de cliënteel is overgedragen. Men en vrouw zijn ieder voor het geheel aansprakelijk voor de aldus aan de overnemer toegebrachte schade.*

*Veroordeeling tot sluiting van de nieuwe zaak.*

*Weigering van toekenning ener bepaalde som voor iedere dag dat de veroordeelde partijen in gebreke mochten blijven aan het vonnis tot sluiting van de zaak te voldoen, daar zulks de oplegging van een dwangsom, zijn zou.*

Van Poucke t/ Van der Stede en De Wettinck.

Overwegende dat vaststaat dat eerste verweerder op 16 October 1945 aan eiser zijn detailhandel heeft overgelaten, zijnde een kruidenierswinkel, gelegen Brugsesteenweg, te Mariekerke bij Gent;

Overwegende dat evenmin betwist is dat tweede verweerder, echtgenote van eerste verweerder, met zijn toestemming in Maart 1951 een kruidenierswinkel heeft geopend in de Jutestraat te Mariekerke, op nog geen vijf honderd meter van de in 1945 overgedragen handelszaak;

Overwegende dat de overdrager van een handelszaak niet mag beproeven de overgedragen cliënteel terug te winnen door in de buurt een gelijkaardige zaak te openen, tenzij de overnemer tijd en gelegenheid heeft gehad om zich de cliënteel toe te eigen en aan zich te hechten, die op het ogenblik van de overdracht bestond of toen kon verhoopt worden;

dat die termijn in onderhavig geval nog niet verstreken is;

Overwegende dat eerste verweerder aldus een fout heeft begaan door zijn echtgenote toe te laten met zijn toestemming de winkel te openen, waarvan de sluiting gevorderd wordt;

dat tweede verweerder klaarblijkelijk in de plaats van eerste verweerder is opgetreden als tussenpersoon (personne interposée) en medeplichtig is aan de fout van eerste verweerder;

Overwegende dat de derde die, op welke wijze ook, met de overlater medewerkt aan het opnieuw oprichten van een gelijkaardige handelszaak, wetende, zoals tweede verweerder, dat de vroegere zaak met de cliënteel reeds werd overgedragen, een fout begaat die zijn aansprakelijkheid in solidum met de overlater teweegbrengt wegens hun onverdeelbare schadelijke medewerking (La concurrence déloyale, Coppieters de Gibson, n° 389 en volg., inzonder n° 400);

Overwegende dat de vordering tot sluiting van bedoelde winkel aldus gegrond voorkomt;

Overwegende dat het toekennen van een som van 500,— frank voor elke dag vertraging door eiser wordt gevorderd, doch niet mag toegestaan worden, aangezien de gevorderde veroordeling de toepassing van een dwangmiddel zou zijn;

Overwegende dat de door eiser geleden schade ex aequo et bono op 10.000,— frank mag geschat worden;

Overwegende dat blijkt uit wat voorafgaat, dat de door verweerders ingestelde wederzijds strekkende tot betaling van 1.000,— frank aan ieder hunner — vermoedelijk als vergoeding — wegens roekeloos en tergend geding, niet gegrond is;

*Om deze redenen,*

De Rechtbank,

Makende melding dat de artikelen 2 en 40 tot 42 der wet van 15 Juni 1935 werden nageleefd;

Verklaart de vordering ontvankelijk en, rechtdoende ten gronde, verwijst verweerders in solidum de winkel, die ze in de Jutestraat, n° 65, te Mariakerke hebben geopend of laten openen, te sluiten of te doen sluiten binnen de acht dagen na betekening van dit vonnis;

Verwijst bovendien verweerders in solidum aan eiser te betalen de som van 10.000,— frank als schadevergoeding, zulks met de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding;

Wijst het meer gevorderde van de hand als niet gegrond.

NOOT: Zie hiervoor het arrest van het Hof van Beroep te Gent, waarbij bovenstaand vonnis is vernietigd.

**KRIJGSRAAD TE GENT**

29 September 1953.

Voorzitter : Majoor Vanoppen

Rechter : M. Dhanens

Auditeur : M. Hoet

Advocaat : Mr Truyen (Antwerpen)

**Schadevergoeding.** — Tijdens en door de dienst in vredetijd invalied geworden militair heeft de keuze tussen een pensioen krachtens de wet van 9 Maart 1953 en schadevergoeding krachtens de artt. 1382 en 1383 B.W.

*Artikel 4, § 1 van de wet van 9 Maart 1953 moet worden gelezen in verband met artikel 1 derzelfde wet : de in vredetijd in en door de dienst invalied geworden militair kan aanspraak maken op een vergoedingspensioen als in die wet bedoeld, maar behoeft het niet te doen; hij kan ook schadevergoeding vorderen krachtens de artikelen 1382 en 1383 B.W. Zulks blijkt zowel uit de woorden « kunnen aanspraak maken » in voormeld artikel 1, als uit het bij de totstandkoming van de wet van 9 Maart 1953 verklaarde.*

O.M. en Van Damme t/ De Bie.

Gezien het vonnis, gewezen door de Krijgsraad te Gent de 28e September 1953, waarbij de voornoemde verdachte schuldig werd verklaard aan het feit, dat hij te Brugge op 26 Maart 1953 bij gebrek aan vooruitzicht of voorzorg, doch zonder het opzet om de persoon van een ander aan te randen, onvrijwillig slagen of verwondingen heeft veroorzaakt aan Van Damme Oscar, en deswege veroordeeld werd tot een geldboete van 100,— frank, verhoogd met 190 decimes, en aldus gebracht op 2.000,— frank, of één maand vervangende gevangenisstraf;

Waarbij de verbeurdverklaring werd uitgesproken van het inbeslaggenomen wapen, de lader en de kogel;

Waarbij de teruggave werd bevolen aan de respectievelijke eigenaars van de pistooltas, de kledingstukken en de gordel;

Waarbij de verdachte veroordeeld werd tot de twee derden van de kosten van de publieke vordering;

Waarbij gezegd werd dat de tenuitvoerlegging van het uitgesproken vonnis, behalve voor wat betreft de veroordeling tot de kosten en de uitgesproken verbeurdverklaring, zal geschorst blijven gedurende één termijn van drie jaar;

Waarbij de zaak werd uitgesteld tot op heden, 29 September 1953, om uitspraak te doen over de aanstelling van de burgerlijke partij.

*A. Wat betreft de ontvankelijkheid van de eis :*

Overwegende dat de partij De Bie de niet-ontvankelijkheid van de eis opwerpt, omdat de schade geleden werd tijdens de militaire dienst en door het feit van de dienst; dat haar stelling hoofdzakelijk steunt op de termen van artikel 4, § 1 der wet van 9 Maart 1953, waarbij in het kader van een heraanpassing der militaire pensioenen bepaald wordt dat de schadelijke feiten, die zich na 25 Augustus 1947 voorgedaan hebben gedurende de dienst en om wille van de dienst, onder toepassing vallen van de wetbepalingen der vergoedingspensioenen voor de invalieden van de oorlog 1940-1945;

Overwegende echter dat artikel 4, § 1 dient begrepen te worden in verband met artikel 1 derzelfde wet en slechts van toepassing zal zijn, voorzoveel de

in vredetijd invalied geworden aanspraak maakt op een dergelijk vergoedingspensioen;

Dat artikel 1 immers voldoende duidelijk is waar het bepaalt dat dergelijke invalieden « kunnen aanspraak maken » (« peuvent prétendre à une pension de réparation »), zodat hun de keus gelaten wordt;

Dat slechts, zo zij aanspraak hebben gemaakt op dergelijk pensioen, dit laatste hun zal toegekend worden in de voorwaarden en overeenkomstig de belangrijkheid zoals verder in dezelfde wet, onder meer bij artikel 4, § 1 is bepaald (dont le taux et conditions d'octroi sont fixés ci-après);

Overwegende dat de stelling van verdachte niet alleen strijdig is met de tekst van de wet van 9 Maart 1953, maar tevens met hetgeen bij de totstandkoming daarvan is gezegd; dat noch de verslaggever in de Senaat, noch die in de Kamer der Volksvertegenwoordigers in de zin van de verdachte hebben gesproken; dat beiden integendeel in hun verslag de klemtoon leggen op het beginsel van rechtvaardigheid door deze wet nagestreefd, hetgeen in de stelling van verdachte veeleer zou uitgroeien tot het tegenovergestelde, want de in vredetijd invalied geworden militair zou zijn rechten, zoals deze zijn vervat in het algemeen beginsel van de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek, zien beperken, omdat hem schade berokkend werd tijdens de dienst en door de dienst;

Overwegende dat het weinig waarschijnlijk is dat het wetsvoorstel en het verslag, indien zij zulks beoogd hadden, eenparig door de Commissie van Financiën (Doc. n° 171, zitting 4 Februari 1953, Kamer der Volksvertegenwoordigers) zou zijn goedgekeurd en zonder opmerkingen over deze innovatie zou zijn goedgekeurd;

Overwegende dat de in vredetijd invalied geworden militair, gekwetst tijdens de dienst en door het feit van de dienst zich mag blijven beroepen op de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek, voor zoveel hij geen aanspraak heeft gemaakt op het vergoedingspensioen;

Dat niet betwist wordt dat de burgerlijke partij tot hiertoe geen verzoek heeft ingediend tot het bekomen van een dergelijk pensioen, zodat haar vordering ontvankelijk is;

.....(het overige zonder belang).

**VREDEGERECHT TE ANTWERPEN**

2e kanton. — 3 September 1953.

Rechter : M. Jans.

Advocaten : Mrs Gillet, Steghers en Meeus.

**Burgerlijke Rechtsvordering. — Wraking van getuige.**  
— « Getuigschrift » in de zin van art. 283 Rv.

*Een door een getuige aan de verzekeraar van een van partijen afgegeven schriftelijke verklaring kan niet beschouwd worden als « getuigschrift » in de zin van artikel 283 Rv., zodat er geen grond is tot wraking van deze getuige.*

Voordecker t/ Pauwels en Pauwels t/ De Roep..

Gezien wat in deze zaak is voorafgegaan en inzonderheid :

1) Ons geboekt tussenvonnis van 25 Juni 1953;  
2) Het geboekt proces-verbaal van getuigenverhoor de dato 10 Juli 1953;

Overwegende dat bij het getuigenverhoor slechts

een getuige, namelijk de heer Veroft Albert, die op het ogenblik van het ongeval gezeten was in de wagen van hoofdverweerder, aanlegger in vrijwaring, verschenen is;

Overwegende dat verweerder in vrijwaring verklaard heeft deze getuige te wraken op grond van artikel 283 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, om reden dat hij een schriftelijke verklaring heeft afgeleverd aan de verzekeraarster van aanlegger in vrijwaring, de N.V. La Union & Le Phénix Espagnol;

Overwegende dat de getuige bekend heeft dergelijke verklaring afgeleverd te hebben;

Overwegende dat de rechtspraak in het algemeen aanneemt dat dergelijke verklaringen niet kunnen beschouwd worden als getuigsschriften in de zin van voormeld artikel 283 (Rép. prat. du droit belge, V<sup>e</sup>, Enquête, n<sup>o</sup> 356);

Overwegende dat de wraking van de getuige bijgevolg ongegrond is;

(Verder zonder belang).

## VREDEGERECHT TE ST JOOST TEN NODE

23 December 1952.

Rechter : M. Van Winckel.

Advocaten : Mrs Gillet, Hubrechts en Van den Broeck.

**Wegenverkeer.** — Gladheid van de weg ingevolge de weersgesteldheid. — Slipgevaar. — Verplichtingen van de opeenvolgende autobestuurders.

*Bij gladheid van de weg ingevolge de weersgesteldheid is de bestuurder van een motorrijtuig verplicht met een zeer matige snelheid te rijden. Hij begaat een fout door te remmen op het ogenblik dat zijn wagen slipt.*

*Het remmen door de voorrijdende auto bij het slippen ingevolge de gladheid van de weg is voor de bestuurder van de volgende wagen geen onvoorziensbare hindernis; krachtens artikel 42 van het Algemeen Wegenverkeersreglement is hij verplicht tussen zijn wagen en die van zijn voorman voldoende afstand te bewaren om bij het zich voordoen van voormelde hindernis tijdig zijn motorrijtuig tot stilstand te kunnen brengen.*

Coen t/ De Wijngaert en Vanderlinden.

Aangezien de vordering er toe strekt betaling te bekomen van de som van 7.651,— fr. + 2.250,— fr. voor de aan eiser berokkende schade tengevolge van een auto-ongeval, waarvoor verweerders aansprakelijk worden gesteld;

### I. Hoofdeis :

Aangezien blijkt uit de bescheiden der zaak dat op 25 Januari 1952 eiser rond 20 uur met zijn wagen op de Leuvensesteenweg naar Leuven reed, dat, aangekomen aan de kom van St. Stevens-Woluwe, eisers wagen op de met fijne sneeuw bedekte weg uitgleed; dat hij toen wilde remmen en tengevolge van deze beweging het voertuig verder slipte om zich dan volledig om te draaien; dat de twee verweerders, die eiser volgden, de wagen van deze laatste niet konden vermijden en er mede in botsing kwamen;

Aangezien voldoende bewezen is, dat eiser ten deze een fout begaan heeft door te remmen op het ogenblik dat zijn wagen uitgleed, dat hij bovendien tengevolge van de weersomstandigheden de verplichting

had met een zeer matige snelheid te rijden (Beroep Luik, 6 Juli 1932, Bull. Ass. 1932, blz. 1113), dat de hoofdeis derhalve alle grond mist:

### II. Wedereis :

Aangezien bij wedereis eerste verweerder betaling van 5.594,— fr. en tweede verweerder die van 5.918,— fr. vorderen;

Aangezien het op elkander rijden van in 't geheel vijf voertuigen onbewistbaar bewijst dat de weg zeer glad en gevaarlijk was;

Aangezien verweerders de verplichting hadden zeer voorzichtig te rijden, daar ze normaal mochten verwachten dat een of andere weggebruiker met zijn wagen kon slippen;

Aangezien derhalve de door eiser uitgevoerde beweging geen onvoorziensbare hindernis uitmaakt, zodat verweerders de verplichting hadden krachtens artikel 42 van het Algemeen Wegenverkeersreglement, een voldoende ruimte voor hun wagen te houden om hem bij het zich voordoen van deze hindernis tot stilstand te kunnen brengen;

Aangezien bijgevolg de wedereisen eveneens ongegrond zijn;

Om deze redenen,

Beslissende in eerste aanleg, zowel over de hoofdeis als over de wedereis,

Verklaren beiden ongegrond;

Wijzen partijen er van af en veroordelen hen tot de kosten.

## ARBEIDSGERECHT TE ANTWERPEN

25 Maart 1952.

Voorzitter : M. Van den Wijngaert.

Rechtskundig bijzitter : M. Speyer.

**Arbeidsovereenkomst.** — Eiser moet het bewijs van het bestaan der arbeidsovereenkomst, inzonderheid van de band van ondergeschiktheid, leveren. — **Vennootschapsovereenkomst tussen reder en schepelingen.** — De wet van 1 April 1936 is niet van openbare orde.

*Hij, die een vordering instelt als arbeider, moet het bestaan ener arbeidsovereenkomst bewijzen, inzonderheid de band van ondergeschiktheid, het werken onder het gezag, de aanwijzingen en het toezicht van verweerder.*

*De werknemer, die volgens artikel 3 van de wet van 9 Juli 1926 een arbeider is, valt onder de wet van 10 Maart 1900 op de arbeidsovereenkomst.*

*De wet van 1 April 1936 is niet van openbare orde in die zin, dat zij zich zou verzetten tegen het bestaan van een vennootschapsovereenkomst in plaats van een arbeidsovereenkomst tussen de reder van een binnenschip en de schepelingen.*

*Onbevoegdheid van het Arbeidsgerecht.*

Smet t/ Mariën.

Overwegende dat verweerder opwerpt dat het Arbeidsgerecht onbevoegd is, omdat hij niet de werkgever van aanlegger is, doch wel diens vennoot: Dat hij inderdaad verscheidene afrekeningen voorlegt waaruit blijkt dat partijen de winsten van het schip « Bazimar » verdeelden;

Overwegende dat aanlegger geenszins ontkent dat

hij vergoed werd op basis van 50 % van de netto winsten, af te rekenen na iedere reis; dat hij echter opwerpt dat de wijze van bezoldiging, vast loon of aandeel in de winsten, zonder belang is voor de beoordeling van het karakter van de overeenkomsten en geen essentieel bestanddeel is van het contract van vennootschap (zie nl. zijn argumentatie geput uit een onuitgegeven vonnis van de heer Vrederechter van het 4e Kanton te Antwerpen, dd. 19 December 1951 in zake Speciale Onderlinge Kas voor Gezinsvergoedingen van de Binnenscheepvaart en het Slepen tegen De Bel); dat het inderdaad juist is dat de wijze van bezoldiging niet beslissend is voor het bepalen van de juridische verhoudingen tussen partijen; doch dat zulks niet kan beletten dat de last van het bewijs op aanlegger rust (artikel 1315 B. W.), dat hierbij de vraag of tussen partijen ja dan neen een contract van associatie bestaat slechts een incidenteel belang heeft, vermits zelfs wanneer het Arbeidsgerecht de thesis van een vennootschap zou verwerpen, aanlegger daarom nog niet zou bewezen hebben dat er tussen verweerder en hem een band van ondergeschiktheid -bovengeschiktheid bestond, krachtens dewelke de eerste werkgever en hijzelf werknemer was;

Overwegende dat inzake Vlems tegen Van den Bossche (vonnis van het Arbeidsgerecht Antwerpen, dd. 27 Juni 1950) de verhouding verschillend was, vermits de partijen in dit geding uitdrukkelijk hadden erkend dat hun overeenkomst ofwel een vennootschap was, ofwel een arbeidscontract; dat de afwezigheid van de elementen van een vennootschap bijgevolg noodzakelijkerwijze moesten doen besluiten tot het bestaan van een contract van het tweede type; dat een dergelijke erkenning in casu ontbreekt en de op aanlegger rustende bewijslast bijgevolg volledig blijft;

Overwegende dat aanlegger geen enkel doorslaand feit bewijst of vraagt te bewijzen, dat zou kunnen doen besluiten dat hij aan verweerder ondergeschikt was; dat hij in gebreke blijft aan te tonen dat hij werkte onder het beleid en het gezag en het toezicht van verweerder, criteria die worden vereist door het Hof van Verbreking in zijn arrest van 25 September 1947 (Pas. 1947., I, 380) omtrent de verhoudingen tussen reders en vissers; dat het feit, dat verweerder zijn schip tijdens de drie laatste maanden aan een derde heeft verhuurd, nog niet aantoonst dat aanlegger zijn ondergeschikte was;

Overwegende dat het Arbeidsgerecht luidens artikel 1 van de wet van 9 Juli 1926 slechts bevoegd is om kennis te nemen van geschillen tussen werkgevers enerzijds en bedienden of arbeiders anderzijds; dat luidens artikel 3 en artikel 4 van deze wet een persoon slechts bediende of arbeider is voor zover hij voor rekening van een andere werkt;

Overwegende dat al. 9 van artikel 3 van dezelfde wet weliswaar bepaalt dat de leden van de bemanning der binnenscheepvaart arbeiders zijn; dat deze bepaling uitsluitend tot doel heeft het verschil te maken tussen de hoedanigheid van bediende en arbeider, vermits de bevoegdheid van het Arbeidsgerecht in algemene termen door artikel 1 gedefinieerd wordt en buitendien zowel voor de bediende als voor de arbeider wordt vereist, dat hij werkt « voor rekening » van een werkgever;

Overwegende dat een betwiste rechtspraak (zie nl. Arbeidsgerecht Antwerpen, dd. 9 Juli 1951, Journal des Tribunaux 1952, blz. 191), van het Hof van Verbreking (zie arrest van 28 Mei 1931, Pas. I, 173) beslist dat de rangschikking van artikelen 3 en 4 van de wet van 9 Juli 1926 bindende kracht heeft niet alleen wat de bevoegdheid van de verschillende Kamers van

de Arbeidsgerechten (Bediendenkamer of Arbeiderskamer) betreft, maar tevens voor de kwalificatie en de rechtsverhouding der tussen partijen gesloten overeenkomsten (Paul Horion, Droit Social, 1949, n° 3), dat men aan het arrest van het Hof van Verbreking nochtans geen ruimere betekenis moet geven dan het heeft; dat uit de tekst zelf van het arrest blijkt dat het Hof heeft vastgesteld dat de werknemer, die volgens artikel 3 een arbeider is, zich niet alleen moet wenden tot de Arbeidskamer, doch dat hij ook onder toepassing valt van de wet van 10 Maart 1900 betreffende de arbeidsovereenkomst; terwijl hetzelfde geldt voor artikel 4, betreffende de bedienden in verband met de wet van 7 Augustus 1922;

Overwegende dat het Hof van Verbreking geen afbreuk heeft willen doen — en trouwens niet kon doen — noch aan artikel 1, alwaar sprake is van werkgever en werknemer, noch aan de zinsnede van artikelen 3 en 4, waar gezegd wordt dat de bediende of de arbeider moet werken « voor rekening van een werkgever »; dat het enige criterium van een contract van dienstverhuring, het weze als bediende het weze als arbeider, de band van ondergeschiktheid is, dewelke in casu niet bewezen is (zie Burgerlijke Rechtbank Charleroi, 3 Juli 1951, Journal des Tribunaux 1951, blz. 522), dat men slechts werknemer van een werkgever is, indien deze band bestaat;

Overwegende dat aanlegger ook te vergeefs zou opwerpen dat de wet van 1 April 1936 op de Arbeidsovereenkomst van het Personeel der Binnenscheepvaart van openbare orde is en hij dus geen vennoot mocht of kon zijn, doch enkel en alleen een arbeider; dat, moest deze wet van openbare orde zijn, een eventuele overtreding ingevolge de artt. 3, 6, 1131 en 1133 van het Burgerlijk Wetboek tot de volledige nietigheid van de overeenkomst tussen partijen zou leiden; dat echter geen enkel element toelaat te zeggen dat de wet van 1 April 1936 van openbare orde is, alhoewel zij nochtans zekere imperatieve bepalingen inhoudt (artikelen 3, 5, 6, 20, 37) (zie vonnis Arbeidsgerecht te Luik, 14 October 1940, Pas. 1941, III, 25; zie vooral Hof van Verbreking, 5 Mei 1949, Pas. 1949, blz. 335; P. Speyer, een probleem in de wet op de Arbeidsovereenkomst bij de Binnenscheepvaart, Rechtsk. Weekblad 1949, blz. 1313 en volgende); dat integendeel blijkt dat de wet van 1 April 1936 slechts uitgevaardigd werd in het belang van de betrekkingen van de partijen en de daarin voorkomende nietigheden van betrekkelijke aard zijn, hetgeen het karakter van openbare orde uitsluit.

*Om deze redenen,*

Het Arbeidsgerecht te Antwerpen, alle andere of tegenstrijdige besluiten verwerpende, verklaart zich onbevoegd en verwijst aanlegger in de kosten.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

**ARBEIDSGERECHT TE GENT****10 Februari 1953**

Voorzitter: M. Verhaest  
 Rechtskundig bijzitter: M. Van Hoecke  
 Advocaat: Mr J. Ronse.

**Bediendencontract. — Niet-bewezen zijn van het bestaan daarvan.**

*Het bestaan van een bediendencontract is in het onderhavige geval niet bewezen.*

*Geen vaste vergoeding aan eiser als handelsreiziger betaald noch toegezegd; geen bepaald gebied toegewezen; geen verbod om voor een andere firma te werken; aan eiser geen rekenschap gevraagd van het gebruik van zijn tijd; geen bevelen in briefwisseling.*

*Het feit, dat verweerster eiser heeft verzocht een bepaald persoon te bezoeken, is niet voldoende bewijs voor het bestaan van een band van ondergeschiktheid. Ook het zenden van verslagen bewijst in deze omstandigheden niet dat eiser bediende was in dienst van verweerster.*

Engels t/ N.V. Rovar.

Aangezien de eis, ingeleid bij exploit van deurwaarder Jean De Clercq, te Gent, van 9 Augustus 1952, strekt tot betaling ener som van 61.000 fr. met de gerechtelijke intresten en de gedingskosten uit hoofde van achterstallige wedden, vooropzeg-vergoeding en verplaatsingsvergoedingen;

Aangezien partijen door het verzoeningsbureel naar de Raad werden verwezen op 8 Juli 1952;

Aangezien verweerster betwist dat eiser in hoedanigheid van bediende-handelsreiziger bij haar in dienst zou geweest zijn;

Aangezien vooraf dient te worden vastgesteld dat er slechts vanaf 18 December 1951 tot 2 Mei 1952 betrekkingen bestonden tussen partijen;

Aangezien eiser de hoedanigheid van bediende meent te mogen afleiden uit :

1° het regelmatig inzenden van verslagen;

2° het geven van orders vanwege verweerster;

3° het reizen in een bepaald gebied;

4° het beloven ener vaste vergoeding van 8.000 fr. per maand;

Aangezien geen enkel geschreven contract de betrekkingen tussen partijen regelde en ook niet per brief hierover werd gehandeld;

Aangezien nooit enige vaste vergoeding aan eiser werd betaald en de belofte zulks te doen door verweerster stellig wordt betwist;

Aangezien uit geen enkel stuk blijkt dat verweerster aan eiser een bepaald gebied heeft toegewezen;

Dat de keus van eiser daaromtrent dus als zuiver vrij dient te worden aangezien;

Aangezien verweerster aan eiser nooit heeft verboden voor een andere firma te werken;

Dat verweerster zich nooit heeft beklaagd over een gemis aan werkzaamheid en nooit aan eiser rekenschap heeft gevraagd van het gebruik van zijn tijd;

Aangezien de briefwisseling ver van op orders te gelijken, zoals eiser het wil laten doorgaan, integendeel meestal zeer hoffelijk is, eiser de vrijheid latend er gevolg aan te geven of niet (zie b.v. uitnodiging om de vergadering der vertegenwoordigers bij te wonen);

Dat het feit, dat verweerster eiser heeft verzocht een bepaald persoon te bezoeken, niet een voldoende

element is om de band van ondergeschiktheid te bewijzen;

Aangezien in deze omstandigheden ook het zenden van verslagen niet als voldoende bewijs kan gelden om eiser als bediende aan te zien;

Dat niets er op wijst, dat deze verslagen door verweerster geëist werden en ze even goed kunnen worden uitgelegd als zijnde te danken aan het initiatief van eiser zelf;

Aangezien derhalve niet ten genoegte van rechte bewezen is dat eiser bediende was;

Om deze redenen :

Gelet op de artikelen 2, 37 en 41 der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

De Werkrechtersdaad, recht doende op tegenspraak; Verklaart zich niet bevoegd om van de eis kennis te nemen en verwijst eiser in de kosten.

**BALIELEVEN****VLAAMSE CONFERENTIE VAN DE BALIE BIJ HET HOF VAN BEROEP TE GENT**

Na op 24 en 25 October op een schitterende wijze van wal te zijn gestoken, heeft de Vlaamse Conferentie haar leden vergast op een kunstavond van het hoogste gehalte.

Vrijdag 27 November 1953, hield de Zeer Eerwaarde Heer Kanunnik C. Van Kerckhove, pastoor van de St Baafskathedraal, voor een select publiek van magistraten en advocaten een zeer gesmaakte voordracht over « Het Licht in de Natuur en in de Kunst ». Voor diegenen die Kanunnik Van Kerckhove niet kenden, was deze avond een ware revelatie. Deze hoogstaande en fijne kunstenaar heeft gedurende een paar uren zijn publiek weten te boeien met zijn woord en vooral met de uitzonderlijk mooie kleurlichtbeelden die hij projecteerde en die getuigen van zijn ongemeen rijk gevoel voor het schone in de natuur en in de kunst.

Achtereenvolgens werden in hun veelkleurige schakeringen, landschappen, bloemen, zonsondergangen, voorgetoverd en ontleed : de onmetelijke rol van het licht in de schepping en in de natuur. Wie zal ooit dat fijne beeld van de zeekust na het onweer vergeten en de poëzie rond het meer van Overmere-Donk ?

Een bijzondere reeks kleurendiaposities van fotos, die de Zeer Eerwaarde spreker ook zelf nam, vormde de grote verrassing van deze avond. Sinds het enigrijke meesterwerk van de Gebroeders Van Eyck, het Lam Gods, werd gereinigd en terug op zijn plaats in de hoofdkerk van Gent prijkt, heeft Z.E.H. Kanunnik Van Kerckhove de onbeschrijflijke schoonheid van dit kunstwerk op een meesterlijke manier tot in de details uitgediept en vastgelegd in kleurlichtbeelden. Alle aanwezigen genoten ten volle de rijkdom van deze meesterschepping, waarin het Licht verheerlijkt wordt.

Dit nieuw initiatief van de Conferentie om in haar werking ook het waarden van kunst en cultuur in te schakelen, droeg de algemene tevredenheid weg.

Voor een ruim gevulde Assisenzaal leidde Mr G. Debra op Zaterdag 12 December te 16 uur de 2de voordracht in. In korte woorden schetste de voorzitter van de Conferentie de activiteit van de geleerde, sympathieke en aan het publiek welbekende spreker,

de heer Alfons De Vreese, raadsheer in het Hof van Beroep te Gent.

Raadsheer De Vreese, die o.m. ook een leerstoel bekleedt aan het Europacollege, verbleef onlangs gedurende enkele maanden in de Verenigde Staten van Amerika. Het was met zeer veel belangstelling dat de buitengewoon talrijke magistraten, advocaten en andere genodigden, luisterden naar de bijzondere interessante causerie.

Achtereenvolgens hing de geleerde spreker een beeld op van de rechtsstudies in de Verenigde Staten, de balie en de magistratuur in de Nieuwe Wereld.

Merkwaardig is het grote verschil tussen de instellingen, zoals wij die hier kennen en zoals die in de U.S.A. georganiseerd zijn. Af en toe kon de vergadering zelfs eens hartelijk lachen met de in ons ogen eigenaardige opvattingen omtrent het getuigenverhoor, de verkiezing van de magistraten, de procedure ter zitting. Wij zouden ons inderdaad moeilijk kunnen voorstellen dat: het Openbaar Ministerie «het laatste woord heeft», de getuigen — ook in burgerlijke zaken — in het kantoor van de advocaat goed worden «geprepareerd», de rechters naar algemeen stemrecht worden verkozen, advocatenkantoren van méér dan honderd meesters in skyscrapers huizen, de rechtspraak (case-law) tenslotte de hoofdbron van het recht uitmaakt!

Raadsheer De Vreese heeft van zijn kort verblijf in de States intensief gebruik gemaakt om er de juridische instellingen grondig te bestuderen. Zijn voordracht was dan ook voor alle aanwezigen een interessante en leerrijke kennismaking met de toestanden in het land van Eisenhower. Hij mocht dan ook een luid applaus oogsten en terecht.

## MEDEDELINGEN

### ALGEMENE PRACTISCHE RECHTSVERZAMELING PRIJS VLEURINCK

Het reglement van deze prijskamp werd gepubliceerd in het Rechtskundig Weekblad van 12 October 1952, het Tijdschrift voor Notarissen, en medegedeeld door de heer Minister van Justitie aan de gerechtelijke overheden. De termijn voor de inzending der handschriften werd vastgesteld op 15 October 1953 en verlengd tot 15 December 1953.

Door de Beheerraad werd op 17 December 1953 het afsluiten van de termijn vastgesteld, de verschillende ingezonden bijdragen verzameld en de omslagen met de kenspreuken gerangschikt. Ingevolge art. 4 van het Reglement werd de jury samengesteld als volgt:

Voorzitter: de heer Raadsheer F. Van Parijs, ter vervanging van de heer Raadsheer J. Axters.

Verslaggever: Mr J. Ronse.

Leden: de heer E. Strubbe, Professor aan de Rijksuniversiteit te Gent;

Mr R. Victor, stafhouder te Antwerpen, lid van de Kon. Vlaamse Academie, hoofdsteller van het Rechtskundig Weekblad;

De heer J. Matthijs, Advocaat-Generaal bij het Hof van Beroep te Gent, docent aan de Universiteit te Brussel.

Mr W. Delva, docent aan de Rijksuniversiteit te Gent.

De jury hoopt dat de Academische zitting voorzien door art. 7 van het reglement, zal kunnen doorgaan einde Januari, begin Februari 1954, om er de uitslag van de Prijskamp bekend te maken en de Prijs uit te reiken aan de bekroonde auteur, die op voorhand zal verwittigd worden.

## TIJDSCHRIFTEN

**Nederlands Juristenblad** afl. 44-45 - 19-26 December 1953 (Slotafl.)

Mr J. H. Koerts, Inbeslaggenomen voorwerpen. — Mr J. F. van Deinse, Amsterdamse straten, benoemd naar juristen. — Mr W. F. J. Lam, De invloed van het Vervreemdingsbesluit Onroerende Zaken op de schadeloosstelling van den onteigenden. — Mr M. V. Polak, Het begrip «zelfbestuur» en het Handvest der Verenigde Naties. — Mr Jacob Fränkel, Nog eens: Als vrij man de zaal uit. — J. H. van Draanen, De opleiding van de toekomstige rechter.

**Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie** - n° 4326 - 19 December 1953.

M. Drukker, De invloed van het rechtsherstel van effecten op de heffing van successierechten (1). — Mr C. de Lange, Wederom: dubbele levering. — Mr J. J. Beyerman, de notariële akte van 28 December 1653.

**Journal des Tribunaux** - n° 4003 - 20 décembre 1953.

Jules Fally, La loi du 20 juin 1953 modifiant la procédure en cassation. — Jurisprudence.

**Res et Jura Immobilia** - 4e trimestre 1953.

Architectes. — Baux à Ferme. — Baux à Loyer. — Biens. — Dommages de Guerre. — Entreprises. — Expropriation. — Propriété. — Urbanisme.

**Recueil Dalloz de Doctrine de Jurisprudence et de Législation** - 42e cahier - 10 décembre 1953.

Robert Désiry, Le décret n° 53-700 du 9 août 1953 Le régime des loyers des locaux d'habitation et la situation économique et sociale. — Emmanuel Blanc, Le critérium de l'affiliation obligatoire à la sécurité sociale. — Georges Morange, L'absence de recours contentieux contre les actes des organes administratifs des Assemblées parlementaires. — Jean Carbonnier Fabrication privée des pièces d'or et faux-monnyage. — A. Dalsace. Commentaire du décret du 30 septembre 1953, portant modification de la loi du 4 mars 1943 en ce qui concerne les tantièmes alloués au conseil d'administration des sociétés anonymes.

**Abonneert U op Rechtskundig Weekblad**